

INFORMACJA
MIKOŁOWSKIEGO BANKU SPÓŁDZIELCZEGO
W MIKOŁOWIE

(sporządzona zgodnie
z art. 111a
ustawy Prawo bankowe)

Stan na 31 grudnia 2018 r.

SPIS TREŚCI

Słownik	3
I. Informacje o działalności Banku poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, w podziale na poszczególne państwa członkowskie i państwa trzecie, w których posiada podmioty zależne, na zasadzie skonsolidowanej w rozumieniu art. 4 ust. 1 pkt 48 Rozporządzenia CRR za dany rok obrotowy	4
II. Informacja o stopie zwrotu z aktywów obliczonej jako iloraz zysku netto i sumy bilansowej	4
III. Opis systemu zarządzania, w tym systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej	4
IV. Opis polityki wynagrodzeń, informację o powołaniu komitetu do spraw wynagrodzeń	28
V. Informacja o spełnianiu przez członków rady nadzorczej i zarządu wymogów określonych w art. 22aa ustawy Prawo bankowe	32

Słownik

- 1) **Bank** – Mikołowski Bank Spółdzielczy w Mikołowie;
- 2) **Dyrektywa/ Dyrektywa CRD IV/ CRD IV** – Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie warunków dopuszczenia instytucji kredytowych do działalności oraz nadzoru ostrożnościowego nad instytucjami kredytowymi i firmami inwestycyjnymi, zmieniająca dyrektywę 2002/87/WE i uchylająca dyrektywy 2006/48/WE oraz 2006/49/WE (Capital Requirements Directive IV) (Dz. Urz. Unii Europejskiej, L 176 z 27 czerwca 2013);
- 3) **KNF** – Komisja Nadzoru Finansowego;
- 4) **Rekomendacja D** – Rekomendacja „D” dotycząca zarządzania obszarami technologii informacyjnej i bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego w bankach, Komisja Nadzoru Finansowego, Warszawa, styczeń 2013;
- 5) **Rekomendacja H** – Rekomendacja „H” dotycząca systemu kontroli wewnętrznej w bankach, Komisja Nadzoru Finansowego, Warszawa, 2017;
- 6) **Rekomendacja M** – Rekomendacja „M” dotycząca zarządzaniem ryzykiem operacyjnym w bankach, Komisja Nadzoru Finansowego, Warszawa styczeń 2013;
- 7) **Rozporządzenie/CRR** – Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniające rozporządzenie (UE) nr 648/2012 (Capital Requirements Regulation) (Dz. Urz. Unii Europejskiej, L 176 z 27 czerwca 2013);
- 8) **Uchwała KNF nr 218/2014** – Uchwała Nr 218/2014 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 22 lipca 2014 r. w sprawie wydania „Zasad ładu korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych” (Dz. Urz. KNF z dn. 30 października 2014, poz. 17);
- 9) **Ustawa/ ustawa Prawo bankowe** – Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (Dz. U. z 2015 r. poz. 128) ze zm.

I. Informacje o działalności Banku poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, w podziale na poszczególne państwa członkowskie i państwa trzecie, w których posiada podmioty zależne, na zasadzie skonsolidowanej w rozumieniu art. 4 ust. 1 pkt 48 Rozporządzenia CRR za dany rok obrotowy

Mikołowski Bank Spółdzielczy w Mikołowie prowadzi działalność wyłącznie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

II. Informacja o stopie zwrotu z aktywów obliczonej jako iloraz zysku netto i sumy bilansowej

Stopa zwrotu z aktywów Banku obliczona jako iloraz zysku netto i sumy bilansowej na 31 grudnia 2018 r. wyniosła 0,69%.

III. Opis systemu zarządzania, w tym systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej

INFORMACJE OGÓLNE

W Banku funkcjonuje system zarządzania stanowiący zbiór zasad i mechanizmów odnoszących się do procesów decyzyjnych zachodzących w Banku oraz do oceny prowadzonej działalności bankowej. Zarządzanie ryzykiem, kontrola wewnętrzna oraz szacowanie kapitału wewnętrznego i dokonywanie przeglądów procesu szacowania i utrzymywania kapitału wewnętrznego w Banku realizowane są na podstawie pisemnych strategii, planów, procedur i analiz.

Organami zarządzającymi Bankiem są Zarząd i Rada Nadzorcza. W strukturze organizacyjnej Banku wyodrębniono trzy pionowy:

- 1) Pion kierowania bankiem – nadzorowany przez Prezesa Zarządu Banku,
- 2) Pion handlowy – nadzorowany przez Wiceprezesa Zarządu Banku ds. handlowych,
- 3) Pion rachunkowy – nadzorowany przez Wiceprezesa Zarządu Banku ds. rachunkowych.

W Banku powołano dwa stałe komitety wspomagające zarządzanie ryzykiem:

- 1) Komitet Kredytowy Banku,
- 2) Komitet Zarządzania Ryzykami.

SYSTEM ZARZĄDZANIA RYZYKIEM

i. Ryzyko kredytowe

Ryzyko kredytowe to ryzyko wystąpienia strat spowodowanych niewywiązywaniem się kontrahenta/ów Banku z zobowiązań wynikających z umowy. W celu zapewnienia wysokiej efektywności zarządzania ryzykiem kredytowym w Banku wdrożono procesy analizy, identyfikacji, limitowania, pomiaru, raportowania i kontroli tego ryzyka. Zarządzanie ryzykiem kredytowym zwiększa bezpieczeństwo prowadzonej przez Bank działalności poprzez zapewnienie właściwej oceny ryzyka kredytowego, efektywności decyzyjnej, skutecznego procesu monitorowania zaangażowania kredytowego wobec pojedynczego klienta/portfeli kredytowych, aktualizację procedur kredytowych.

Podstawowym celem zarządzania ryzykiem kredytowym jest zapewnienie stabilnej i rentownej działalności Banku. W celu zapewnienia odpowiedniej jakości aktywów kredytowych, Bank zarządza:

1. ryzykiem poszczególnych ekspozycji kredytowych,

2. ryzykiem portfela kredytowego,
3. ryzykiem ekspozycji kredytowych finansujących nieruchomości i zabezpieczonych hipotecznie,
4. ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych,
5. ryzykiem portfela dłużnych instrumentów finansowych,
6. ryzykiem koncentracji zaangażowań,
7. ryzykiem rezydualnym.

Podział zadań i kompetencji w zakresie zarządzania ryzykiem kredytowym w Banku jest następujący:

1. Rada Nadzorcza:

- 1) zatwierdza strategię działania i plany finansowe Banku, w tym założenia dotyczące pożądanego poziomu aktywów obciążonych ryzykiem kredytowym,
- 2) określa akceptowany poziom ryzyka kredytowego (apetyt na ryzyko),
- 3) akceptuje poziom wskaźnika Dtl,
- 4) zatwierdza zasady przeprowadzania testów warunków skrajnych w zakresie ryzyka kredytowego, w tym ryzyka ekspozycji detalicznych i ekspozycji zabezpieczonych hipotecznie,
- 5) zatwierdza strategię i polityki zarządzania ryzykiem kredytowym, w tym politykę zarządzania ryzykiem ekspozycji detalicznych i politykę zarządzania ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie,
- 6) zatwierdza strukturę organizacyjną i kompetencyjną Banku,
- 7) sprawuje nadzór nad systemem zarządzania ryzykiem kredytowym, ocenia jego adekwatność i skuteczność,
- 8) nadzoruje realizację założeń polityki zarządzania ryzykiem kredytowym,
- 9) nadzoruje zgodność polityki zarządzania ryzykiem kredytowym ze strategią działania Banku i planem finansowym,
- 10) nadzoruje realizację polityki zarządzania ryzykiem ekspozycji detalicznych i polityki zarządzania ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie,
- 11) przyjmuje cykliczne raporty o poziomie ryzyka kredytowego, wykorzystaniu limitów wewnętrznych, jakości i skuteczności procesów kredytowych, wynikach testów warunków skrajnych ryzyka kredytowego, wynikach kontroli wewnętrznej w obszarze ryzyka kredytowego,
- 12) przyjmuje sprawozdania Zarządu zawierające informacje o realizacji polityk zarządzania ryzykiem kredytowym.

2. Zarząd Banku:

- 1) opracowuje i wdraża politykę zarządzania ryzykiem kredytowym, w tym politykę zarządzania ryzykiem ekspozycji detalicznych, politykę zarządzania ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie, politykę zarządzania ryzykiem koncentracji,
- 2) wdraża system zarządzania ryzykiem kredytowym i organizuje proces zarządzania ryzykiem kredytowym, w tym ustala strukturę organizacyjną i podział zadań w zakresie zarządzania ryzykiem kredytowym oraz zasady współpracy jednostek i komórek organizacyjnych,
- 3) zapewnia monitorowanie, raportowanie i kontrolę ryzyka kredytowego, ustala zakres i częstotliwość monitorowania i raportowania ryzyka kredytowego,
- 4) wprowadza limity ograniczające ryzyko kredytowe, ustala zasady monitorowania wykorzystania limitów ryzyka kredytowego,
- 5) ustala zasady i założenia testów warunków skrajnych w zakresie ryzyka kredytowego oraz częstotliwość ich wykonywania,
- 6) zapewnia skuteczność systemu kontroli wewnętrznej,
- 7) wprowadza maksymalne poziomy wskaźników Dtl i LtV transakcji kredytowych oraz wymagany wkład własny,
- 8) ocenia realizację polityki zarządzania ryzykiem ekspozycji detalicznych i polityki ekspozycji zabezpieczonych hipotecznie,

- 9) przekazuje Radzie Nadzorczej okresową informację o poziomie ryzyka kredytowego, wykorzystaniu limitów oraz o wynikach oceny realizacji polityki zarządzania.
3. Komitet Zarządzania Ryzykami:
 - 1) opiniuje projekty polityk dotyczących zarządzania ryzykiem kredytowym,
 - 2) opiniuje procedury pomiaru, raportowania, limitowania i kontroli ryzyka kredytowego, w tym rozwiązania organizacyjne, podział obowiązków, stosowane metody,
 - 3) opiniuje rodzaje i poziom limitów ryzyka kredytowego,
 - 4) opiniuje metody wyznaczania limitów ograniczających ryzyko kredytowe oraz zasady i założenia testów warunków skrajnych w zakresie ryzyka kredytowego.
4. Komitet Kredytowy Banku:
 - 1) opiniuje transakcje kredytowe przekazywane następnie do decyzji Zarządu,
 - 2) opiniuje zmiany warunków transakcji kredytowych, w tym związane z restrukturyzacją i windykacją wierzytelności trudnych,
 - 3) opiniuje transakcje z osobami wewnętrznymi,
 - 4) opiniuje propozycje klasyfikacji klientów, tworzenia rezerw celowych oraz strategię postępowania z klientami.
5. Departament Ryzyka Kredytowego:
 - 1) opracowuje metody oceny zdolności kredytowej kredytobiorców i oceny ryzyka transakcji kredytowych,
 - 2) opracowuje instrukcje kredytowania, zabezpieczania i monitoringu należności kredytowych oraz zasady podejmowania decyzji kredytowych,
 - 3) opracowuje regulacje w zakresie klasyfikacji ekspozycji kredytowych oraz zasady tworzenia rezerw celowych i odpisów aktualizujących wartość należności kredytowych,
 - 4) ocenia i opiniuje transakcje kredytowe, weryfikuje zdolność kredytową klientów, przedstawia propozycje klasyfikacji kredytów, monitoruje sytuację ekonomiczno – finansową kredytobiorców i zabezpieczenia kredytów,
 - 5) weryfikuje wartość zabezpieczeń kredytów, monitoruje wartość zabezpieczeń w okresie kredytowania, monitoruje poziom LtV transakcji,
 - 6) kontroluje przestrzeganie obowiązujących uregulowań w zakresie poziomu Dtl, LtV, wkładu własnego, limitów produktowych i pozostałych limitów koncentracji.
6. Departament Ryzyka i Sprawozdawczości:
 - 1) opracowuje projekty strategii, polityk i instrukcji dotyczących zarządzania ryzykiem kredytowym portfelowym, w tym ryzykiem ekspozycji detalicznych i ryzykiem ekspozycji zabezpieczonych hipotecznie,
 - 2) projektuje limity ograniczające ryzyko kredytowe, w tym ryzyko koncentracji zaangażowań,
 - 3) projektuje zasady i założenia testów warunków skrajnych w zakresie ryzyka kredytowego,
 - 4) przeprowadza testy warunków skrajnych,
 - 5) monitoruje i analizuje ryzyko portfela kredytowego, w tym wykorzystanie limitów ograniczających ryzyko kredytowe, ryzyko ekspozycji detalicznych i ryzyko ekspozycji zabezpieczonych hipotecznie,
 - 6) raportuje w zakresie ryzyka kredytowego, w tym w zakresie ryzyka ekspozycji detalicznych i ryzyka ekspozycji zabezpieczonych hipotecznie,
7. Departament Kontroli Wewnętrznej:
 - 1) kontroluje i ocenia działanie systemu zarządzania ryzykiem kredytowym,
 - 2) kontroluje przestrzeganie zasad zarządzania ryzykiem kredytowym,
 - 3) formułuje wnioski dotyczące poprawienia lub usprawnienia procesu zarządzania ryzykiem kredytowym.
8. Departament Sprzedaży:
 - 1) przedkłada rekomendacje do podjęcia decyzji kredytowych, zgodnie z założonymi planami i apetytem na ryzyko Banku,

- 2) administruje ekspozycjami kredytowymi,
 - 3) identyfikuje ryzyka kredytobiorców, których ekspozycje są przez nich administrowane,
 - 4) przestrzega zasad zarządzania ryzykiem kredytowym ustalonych w regulacjach Banku,
 - 5) przestrzega limitów koncentracji zaangażowań.
9. Departament Windykacji:
- 1) administruje i zarządza ryzykiem kredytów windykowanych i restrukturyzowanych,
 - 2) prowadzi działania restrukturyzacyjne i windykacyjne w odniesieniu do wierzytelności trudnych,
 - 3) raportuje wyniki procesu dochodzenia roszczeń Banku.
10. Pozostali pracownicy Banku: przestrzegają zasad zarządzania ryzykiem kredytowym wprowadzonych w Banku w formie wewnętrznych strategii, polityk, instrukcji, regulaminów i metodyk, uczestniczą w postępowaniu wyjaśniającym przyczyny wystąpienia zdarzeń generujących ryzyko kredytowe oraz w raportowaniu tych zdarzeń.

Szczegółowe cele zarządzania ryzykiem kredytowym definiuje się następująco:

1. Utrzymywanie skali działalności kredytowej Banku na poziomie zatwierdzonym przez Zarząd i Radę Nadzorczą w oparciu o założenia Strategii działania Banku,
2. Budowa stabilnego pod względem jakości i wartości portfela kredytowego cechującego się odpowiednią dochodowością oraz bezpieczeństwem rozumianym jako minimalizacja ryzyka wystąpienia kredytów zagrożonych,
3. Zmniejszanie należności zagrożonych przez skuteczne działania restrukturyzacyjne i windykacyjne,
4. Budowa zdywersyfikowanego i dochodowego portfela obligacji komercyjnych,
5. Rozwój współpracy z bankiem zrzeszającym i bankami spółdzielczymi w zakresie zawierania konsorcjów bankowych,
6. Doskonalenie metod zarządzania ryzykiem kredytowym,
7. Rozwijanie infrastruktury związanej z systemami pomiaru i analizy ryzyka kredytowego.

Dla zrealizowania celów strategicznych Bank podejmuje następujące działania:

1. Określenie zadań i wyznaczenie komórek organizacyjnych w strukturze Banku, odpowiedzialnych za realizację zadań w zakresie ryzyka kredytowego w ramach systemu zarządzania ryzykiem w Banku,
2. Gromadzenie informacji dotyczących ryzyka kredytowego zarówno portfela kredytowego jak i pojedynczej ekspozycji,
3. Doskonalenie i aktualizacja regulacji i metodyk dotyczących zarządzania i monitorowania ryzyka kredytowego i ryzyka koncentracji zaangażowań, zarówno w odniesieniu do portfela kredytowego jak i pojedynczej ekspozycji,
4. Identyfikowanie i monitorowanie zagrożeń z tytułu ryzyka kredytowego podejmowanego przez Bank,
5. Wskazywanie obszarów ryzyka wymagających modyfikacji lub uzupełnienia,
6. Podejmowanie działań zmierzających do ograniczenia liczby i skali występujących zagrożeń w zakresie ryzyka kredytowego,
7. Wdrażanie procedur i narzędzi do oceny wiarygodności kredytowej klientów Banku,
8. Limitowanie wielkości zaangażowań,
9. Monitorowanie i aktualizacja limitów wewnętrznych z tytułu ryzyka koncentracji zaangażowań wynikających z Prawa bankowego i wymogów nadzorczych,
10. Przeprowadzanie testów warunków skrajnych ryzyka kredytowego i modyfikowanie na ich podstawie Polityki zarządzania ryzykiem kredytowym,
11. Doskonalenie systemu raportowania organom Banku z obszaru ryzyka kredytowego,
12. Nadzór nad kształtowaniem się wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego,
13. Nadzór nad jakością danych w wewnętrznych bazach danych z obszaru zarządzania ryzykiem kredytowym,
14. Odpisywanie do pozabilansu należności zgodnie z przepisami obowiązującymi w tym zakresie,

15. Sprzedaż należności, wobec których podejmowanie dalszych czynności windykacyjnych nie ma sensu ekonomicznego,
16. Okresowa weryfikacja poprawności procesu zarządzania ryzykiem kredytowym.

Bank zarządza ryzykiem kredytowym zarówno w odniesieniu do pojedynczej transakcji jak i całego portfela kredytowego i wyodrębnionych portfeli. Zarządzanie ryzykiem kredytowym pojedynczej transakcji/kredytobiorcy jest realizowane poprzez:

- 1) ocenę zdolności kredytowej dostosowanej do profilu ryzyka kredytobiorcy,
- 2) politykę prawnych zabezpieczeń kredytów,
- 3) procedury opiniowania i podejmowania decyzji kredytowych,
- 4) bieżący monitoring kredytowy wszystkich ekspozycji i ich zabezpieczeń,
- 5) przegląd ekspozycji kredytowych, klasyfikację i tworzenie rezerw celowych,
- 6) nadzór nad kredytami zagrożonymi, restrukturyzację kredytów i działania windykacyjne,
- 7) kontrolę procesu kredytowego w odniesieniu do transakcji zawartych z danym kredytobiorcą,
- 8) przedsięwzięcia organizacyjne i kadrowe usprawniające proces zarządzania ryzykiem kredytowym.

Zarządzanie ryzykiem kredytowym w odniesieniu do łącznego zaangażowania kredytowego obejmuje:

- 1) dywersyfikację ryzyka kredytowego (system limitów),
- 2) przeprowadzanie testów warunków skrajnych i badanie ich wpływu na sytuację finansową Banku,
- 3) monitorowanie zmian profilu ryzyka kredytowego Banku,
- 4) monitorowanie ryzyka koncentracji zaangażowań,
- 5) monitorowanie jakości portfela w przekrojach produktowych, branżowych, regionalnych,
- 6) monitorowanie koncentracji zabezpieczeń kredytów,
- 7) monitorowanie adekwatności rezerw na należności zagrożone,
- 8) monitorowanie ekspozycji zagrożonych, ich struktury, czynników ryzyka,
- 9) monitorowanie migracji ekspozycji pomiędzy kategoriami ryzyka,
- 10) monitorowanie kredytów udzielanych podmiotom i osobom, o których mowa w art. 79 ustawy Prawo bankowe.

Raportowanie o ryzyku kredytowym obejmuje:

- 1) kwartalny raport z działalności kredytowej i realizacji planów sprzedażowych,
- 2) kwartalny raport o wynikach przeglądu kredytów wykonanego na podstawie analizy sytuacji ekonomiczno – finansowej kredytobiorców,
- 3) półroczną informację o podjętych decyzjach kredytowych,
- 4) kwartalną informację o portfelu kredytów restrukturyzowanych,
- 5) roczny raport z monitoringu zabezpieczeń ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie,
- 6) miesięczny raport o ryzyku portfela dłużnych instrumentów finansowych i wykorzystaniu limitów zaangażowania w dłużne instrumenty finansowe,
- 7) miesięczny raport o ryzyku koncentracji zaangażowań i wykorzystaniu limitów koncentracji,
- 8) miesięczny raport o ryzyku portfela kredytowego,
- 9) kwartalny raport analiza ryzyka produktów kredytowych,
- 10) kwartalny raport analiza ryzyka ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie,
- 11) kwartalny raport analiza ryzyka ekspozycji detalicznych,
- 12) roczny raport analiza rynku nieruchomości,
- 13) roczny raport o ryzyku rezydualnym,
- 14) roczny raport o wynikach testów warunków skrajnych ryzyka koncentracji zaangażowań,
- 15) roczny raport o wynikach testów warunków skrajnych ryzyka ekspozycji detalicznych,
- 16) roczny raport o wynikach testów warunków skrajnych ryzyka ekspozycji kredytowych zabezpieczonych

hipotecznie,

- 17) roczny raport monitoring kredytów detalicznych udzielonych na podstawie uproszczonych zasad oceny zdolności kredytowej.

Na podstawie analiz i raportów o poziomie ryzyka kredytowego Zarząd Banku podejmuje stosowne działania zarządcze.

ii. Ryzyko rezydualne

W celu redukcji ryzyka kredytowego Bank przyjmuje zabezpieczenia rzeczowe i instrumenty finansowe, stanowiące ochronę kredytową rzeczywistą oraz nierzeczywistą, w tym w szczególności:

- 1) zdeponowane w Banku środki pieniężne,
- 2) gwarancje udzielone przez BGK S.A.,
- 3) dłużne papiery wartościowe emitowane przez Rząd Rzeczypospolitej Polskiej i Narodowy Bank Polski,
- 4) inne zabezpieczenia pozwalające na pomniejszenie podstawy naliczania rezerwy celowej zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków (Dz.U. 2008 r. Nr 235, poz.1589 ze zmianami).

Stosowanie technik redukcji ryzyka kredytowego wiąże się z ryzykiem rezydualnym, które powstaje wskutek niższej niż zakładana efektywności realizacji zabezpieczenia spłaty kredytu. Celem zarządzania ryzykiem rezydualnym jest zapewnienie skuteczności technik redukcji ryzyka kredytowego i ograniczenie ryzyka związanego z przyjmowaniem zabezpieczeń kredytowych.

W 2018 r. Bank pomniejszył kredytowy wymóg kapitałowy z tytułu zdeponowanych w Banku środków pieniężnych stanowiących zabezpieczenie spłaty kredytu oraz gwarancji BGK S.A. Bank nie stosuje w toku normalnej działalności operacyjnej saldowania pozycji bilansowych i pozabilansowych oraz kredytowych instrumentów pochodnych.

Podejmując decyzję o zaangażowaniu kredytowym, Bank dąży do uzyskania możliwie najbardziej wartościowego zabezpieczenia, o jak najwyższej jakości w całym okresie kredytowania. Jakość zabezpieczenia oceniana jest według jego płynności, aktualnej wartości rynkowej, wpływu na poziom tworzonych rezerw oraz możliwość zmniejszenia wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka kredytowego.

W celu zmniejszenia ekspozycji na ryzyko kredytowe, przy ustanawianiu zabezpieczenia Bank stosuje zasadę dywersyfikacji, zarówno w zakresie zabezpieczeń rzeczowych, jak i osobistych. W trakcie procesu i okresu kredytowania zabezpieczenia podlegają przeglądowi a ich wartość jest cyklicznie monitorowana.

Do kalkulacji wartości zabezpieczeń rzeczowych przyjmuje się zweryfikowaną przez Bank wartość z wyceny z zastosowaniem wskaźnika korygującego. W przypadku zabezpieczeń osobistych badana jest sytuacja ekonomiczno-finansowa wystawcy zabezpieczenia. Ponadto, oceniana jest realność i płynność zabezpieczenia oraz jego korelacja z sytuacją ekonomiczno-finansową dłużnika. W okresie trwania transakcji kredytowej prawne zabezpieczenia są okresowo monitorowane przez Bank. Częstotliwość monitorowania zabezpieczenia uzależniona jest od rodzaju zabezpieczenia. Badanie ryzyka rezydualnego odbywa się:

- raz w roku – jeżeli poziom ryzyka rezydualnego uznaje się za umiarkowany,
- raz na pół roku – jeżeli poziom ryzyka rezydualnego uznaje się za istotny.

iii. Ryzyko koncentracji zaangażowań

Bank zarządza ryzykiem koncentracji zaangażowań zarówno na poziomie jednostkowym, jak i na poziomie całego portfela aktywów. Bezwzględnie przestrzegane są limity zaangażowań określone w art. 395 CRR (duże zaangażowanie). Bank nie przekracza również progów określonych w art. 89 CRR (pakiety akcji poza sektorem finansowym) oraz w art. 43 i 46 CRR (inwestycje w podmiotach sektora finansowego), z uwzględnieniem decyzji KNF w sprawie nieodliczania udziałów kapitałowych w BPS S.A. do celów obliczania funduszy własnych.

W celu wyeliminowania ryzyka przekroczenia wartości ustalonych w regulacjach nadzorczych zostały przyjęte niższe limity wewnętrzne, których wykorzystanie może odpowiednio wcześniej sygnalizować ryzyko związane z wysokim zaangażowaniem.

W odniesieniu do portfela kredytowego Bank stosuje i monitoruje limity zaangażowania, w szczególności w odniesieniu do produktów, branż, regionów i zabezpieczeń. System limitów wewnętrznych obejmuje również koncentrację zaangażowań z tytułu ekspozycji kredytowych finansujących nieruchomości i zabezpieczonych hipotecznie oraz z tytułu ekspozycji detalicznych. W przypadku wykorzystania limitu na poziomie ustalonym przez Bank, podejmowane są działania określone w procedurach bankowych w celu ograniczenia poziomu koncentracji zaangażowań. Celem zarządzania limitami koncentracji jest ograniczanie nadmiernej ekspozycji na ryzyko jednego klienta bądź grupy klientów powiązanych ze sobą kapitałowo lub organizacyjnie oraz umożliwienie właściwej dywersyfikacji i segmentacji portfela kredytowego.

Ryzyko koncentracji zaangażowań jest monitorowane i raportowane co miesiąc w zakresie limitów i progów określonych w CRR oraz co kwartał w zakresie limitów wprowadzonych przez Zarząd Banku (limitów wewnętrznych).

iv. Ryzyko operacyjne

Ryzyko operacyjne polega na możliwości wystąpienia straty wynikającej z zawodności procesów wewnętrznych, ludzi, systemów, zdarzeń zewnętrznych, obejmująca również ryzyko prawne rozumiane jako ryzyko wiążące się z możliwością poniesienia strat w następstwie prowadzenia przez Bank działalności wykraczającej poza ramy odpowiednich przepisów prawnych i obejmuje trudności z egzekucją warunków zawartych umów i porozumień. Ryzyko operacyjne jest związane z możliwością utraty reputacji na skutek wystąpienia zdarzeń ryzyka operacyjnego. Ryzyko operacyjne występuje również w ścisłym związku z ryzykiem braku zgodności.

Celem nadrzędnym w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym jest ograniczenie możliwości wystąpienia nieoczekiwanych strat z tytułu zdarzeń ryzyka operacyjnego poprzez wdrożenie skutecznego i adekwatnego do aktualnego profilu ryzyka procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym a także poprzez wdrożenie skutecznego systemu monitorowania i kontroli wewnętrznej.

Do podstawowych zadań poszczególnych organów i komórek organizacyjnych Banku w procesie zarządzania ryzykiem operacyjnym należą:

- 1) Rada Nadzorcza – akceptuje politykę zarządzania ryzykiem operacyjnym oraz działając w zakresie swoich kompetencji ocenia jej realizację i w razie konieczności zleca poddanie jej rewizji, zapewnia, że Zarząd Banku posiada wiedzę i umiejętności niezbędne do realizacji polityki zarządzania ryzykiem operacyjnym, w tym również weryfikuje jego kompetencje w tym zakresie.
- 2) Zarząd Banku – odpowiada za opracowanie i wdrożenie polityki zarządzania ryzykiem operacyjnym, za zorganizowanie i funkcjonowanie procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym w tym, jeśli to konieczne, wprowadzenie niezbędnych korekt w celu usprawnienia tego procesu, zapewnia odpowiednie warunki organizacyjne i techniczne oraz zasoby odpowiadające bieżącym i przyszłym wymaganiom Banku.
- 3) Komitet Zarządzania Ryzykami – opiniuje metody redukcji ryzyka lub działania zabezpieczające, plany awaryjne i plany ciągłości działania, limity ograniczające ryzyko, kluczowe wskaźniki ryzyka KRI, zidentyfikowane procesy krytyczne.
- 4) Departament Ryzyka i Sprawozdawczości – odpowiada za identyfikację, pomiar i ocenę zagrożeń związanych z ryzykiem operacyjnym, sporządzanie informacji zarządczej z obszaru ryzyka operacyjnego, opracowanie i weryfikację regulaminów, instrukcji i innych procedur związanych z ryzykiem operacyjnym, opracowanie we współpracy z odpowiednimi komórkami metod redukcji ryzyka lub działań zabezpieczających.
- 5) Departament Kontroli Wewnętrznej – dostarcza niezależnej, obiektywnej oceny efektywności, adekwatności i skuteczności funkcjonującego systemu zarządzania oraz jakości procesów bankowych poprzez regularny przegląd całościowy systemów zarządzania ryzykiem operacyjnym.
- 6) Pozostałe komórki organizacyjne Banku – przestrzegają obowiązujące w Banku regulacje, w tym dotyczące zarządzania ryzykiem operacyjnym oraz ewidencjonują zdarzenia ryzyka operacyjnego w rejestrze.

Proces zarządzania ryzykiem operacyjnym obejmuje identyfikację, pomiar i ocenę, limitowanie, monitorowanie, raportowanie oraz redukcowanie tego ryzyka i jest realizowany w sposób ciągły.

Ryzyko operacyjne w Banku jest identyfikowane z uwzględnieniem czynników wewnętrznych i zewnętrznych w oparciu o:

- 1) rejestry zdarzeń,
- 2) okresowe przeglądy ryzyka operacyjnego,
- 3) jednorazowe przeglądy ryzyka dotyczące nowych produktów, procesów i systemów.

Ocenę ryzyka prowadzi się z uwzględnieniem zagrożeń odnoszących się do poszczególnych kategorii i rodzajów zagrożeń, spodziewanego prawdopodobieństwa ich wystąpienia i wpływu (istotności) na działalność (wynik finansowy Banku). Do oceny ryzyka Bank wykorzystuje mierniki ilościowe i jakościowe oraz analizy zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych. Ocenę ryzyka procesów realizowanych w Banku dokonuje się z wykorzystaniem kart samooceny oraz arkuszy oceny ryzyka procesów.

Bank monitoruje ryzyko w przebiegu wszystkich kluczowych procesów. Monitorowanie ryzyka operacyjnego w Banku dokonuje się poprzez analizę:

- 1) zdarzeń ryzyka operacyjnego,
- 2) kształtowania się wartości wskaźników KRI,
- 3) stopnia wykorzystania limitów strat,
- 4) wyników samooceny ryzyka.

System raportowania poziomu ryzyka operacyjnego obejmuje informacje kwartalne oraz informację roczną przedkładane Zarządowi oraz Radzie Nadzorczej Banku. Informacje te zawierają między innymi:

- 1) analizę strat poniesionych przez Bank z tytułu zrealizowanego ryzyka operacyjnego ze szczególnym uwzględnieniem strat istotnych,
- 2) analizę wartości Kluczowych Wskaźników Ryzyka Operacyjnego (KRI),
- 3) analizę zdarzeń ryzyka operacyjnego,
- 4) wyniki oceny ryzyka procesów,
- 5) informację o naruszeniach bezpieczeństwa systemów informatycznych,
- 6) proponowane działania zabezpieczające i redukujące poziom ryzyka.

Do głównych metod ograniczania ryzyka operacyjnego (oraz łagodzenia skutków zrealizowania tego ryzyka) stosowanych przez Bank należą:

- 1) modyfikowanie procesów w aspekcie redukcji ryzyka operacyjnego do poziomu akceptowanego,
- 2) zabezpieczenia fizyczne,
- 3) zabezpieczenia finansowe (ubezpieczenia),
- 4) przenoszenie odpowiedzialności poprzez zlecenie pewnych czynności wyspecjalizowanym podmiotom zewnętrznym (outsourcing).

v. Ryzyko płynności

Ryzyko płynności jest przez Bank definiowane jako zagrożenie utraty zdolności do finansowania aktywów i terminowego wykonania zobowiązań w toku normalnej działalności lub w innych warunkach, które można przewidzieć, powodujące konieczność poniesienia nieakceptowalnych strat.

Adekwatny poziom płynności, uwzględniający specyfikę prowadzonej działalności, oznacza posiadanie lub łatwy dostęp do środków finansowych, na poziomie zapewniającym pokrycie aktualnego lub potencjalnego zapotrzebowania na te środki ze strony klientów Banku, zarówno deponentów jak i kredytobiorców.

Podstawę zarządzania ryzykiem płynności stanowią wewnętrzne regulacje Banku, w szczególności Polityka zatwierdzona przez Radę Nadzorczą, opracowane z uwzględnieniem kluczowych zagadnień zawartych w przepisach prawnych oraz w rekomendacjach nadzoru bankowego.

Podstawowym celem zarządzania ryzykiem płynności w Banku jest zapewnienie zdolności do regulowania zobowiązań, bieżących i przyszłych oraz do zaspokojenia potencjalnych potrzeb, jakie mogą pojawić się w wyniku zmian otoczenia rynkowego lub w wyniku zmian zachowań klientów.

Szczegółowe cele zarządzania ryzykiem płynności zostały zdefiniowane następująco:

1. utrzymywanie wskaźników płynnościowych na poziomie wymaganym przez regulacje nadzorcze,

2. utrzymywanie, odnoszących się do ryzyka płynności, limitów wewnętrznych w Systemie Ochrony, w tym limitu wskaźnika LCR,
3. utrzymanie wysokiej stabilności zobowiązań depozytowych,
4. minimalizowanie kosztu płynności,
5. utrzymanie alokacji kapitału na ryzyko płynności na poziomie przyjętym w Polityce kapitałowej Banku.

Podział zadań w zakresie zarządzania ryzykiem płynności uwzględnia w szczególności wymóg rozdzielenia funkcji podejmowania ryzyka i funkcji niezależnej oceny i kontroli ryzyka. W procesie zarządzania ryzykiem płynności poszczególne organy i komórki organizacyjne Banku posiadają następujące zakresy obowiązków:

1) Rada Nadzorcza:

- zatwierdza politykę zarządzania ryzykiem płynności i nadzoruje jej realizację,
- nadzoruje zgodność polityki zarządzania ryzykiem płynności ze strategią i planem finansowym Banku,
- nadzoruje wprowadzenie w Banku systemu zarządzania ryzykiem płynności i ocenia jego adekwatność i skuteczność,
- przyjmuje tolerancję ryzyka płynności,
- zatwierdza założenia testów warunków skrajnych ryzyka płynności,
- przyjmuje plany awaryjne płynności,
- zatwierdza długoterminowy plan pozyskania środków obcych uznanych za stabilne źródło finansowania,
- analizuje cykliczne raporty o poziomie ryzyka płynności oraz sprawozdania Zarządu dotyczące realizacji zasad polityki zarządzania ryzykiem płynności.

2) Zarząd:

- opracowuje i wdraża politykę zarządzania ryzykiem płynności,
- określa tolerancję ryzyka płynności,
- organizuje system zarządzania ryzykiem płynności,
- wyznacza osoby i komórki organizacyjne odpowiedzialne za poszczególne elementy systemu zarządzania płynnością,
- wprowadza procedury zarządzania ryzykiem płynności, w tym dotyczące identyfikacji, pomiaru, limitowania, kontroli i raportowania ryzyka płynności,
- wprowadza limity ograniczające ekspozycję na ryzyko płynności i określa procedury postępowania w przypadku odstępstw,
- opracowuje długoterminowy plan pozyskania środków obcych uznanych za stabilne źródło finansowania,
- zatwierdza plany awaryjne płynności,
- monitoruje realizację przyjętych zasad zarządzania ryzykiem płynności,
- realizuje politykę informacyjną Banku w zakresie ryzyka płynności,
- przyjmuje raporty dotyczące płynności, w tym przestrzegania limitów i wyników testów warunków skrajnych,
- podejmuje decyzje w sprawie działań zarządczych w zakresie ryzyka płynności,
- zapewnia działanie skutecznego systemu kontroli wewnętrznej w zakresie ryzyka płynności,
- ocenia politykę w zakresie ryzyka płynności pod względem jej stosowania oraz ewentualnej konieczności wprowadzenia zmian,
- przedstawia Radzie Nadzorczej Banku cykliczne raporty o poziomie ryzyka płynności oraz o wynikach oceny stosowania polityki zarządzania ryzykiem płynności,
- informuje Radę Nadzorczą Banku o potencjalnych problemach płynnościowych, w związku z istotnymi zmianami czynników ryzyka.

3) Komitet Zarządzania Ryzykami:

- opiniuje projekty strategii i polityki zarządzania ryzykiem płynności oraz procedury pomiaru, raportowania, limitowania i kontroli ryzyka płynności,
- opiniuje propozycje limitów ograniczających ryzyko płynności,
- opiniuje założenia testów warunków skrajnych ryzyka płynności,
- opiniuje długoterminowy plan pozyskania środków obcych uznanych za stabilne źródło finansowania,
- przyjmuje raporty o ekspozycji Banku na ryzyko płynności, w tym wykorzystaniu limitów i wynikach testów warunków skrajnych,
- opiniuje i rekomenduje działania zarządcze w zakresie ryzyka płynności,
- opiniuje plany awaryjne płynności,
- wykonuje testy planów awaryjnych płynności.

4) Departament Ryzyka i Sprawozdawczości:

- projektuje politykę zarządzania ryzykiem płynności,
- projektuje procedury w zakresie zarządzania ryzykiem płynności, w tym zasady pomiaru, raportowania, limitowania i kontroli ryzyka płynności,
- projektuje limity ograniczające ekspozycję na ryzyko płynności,
- projektuje plan awaryjny płynności,
- projektuje długoterminowy plan pozyskania środków obcych uznanych za stabilne źródło finansowania,
- projektuje założenia testów warunków skrajnych ryzyka płynności,
- wykonuje obowiązki w zakresie pomiaru i kontroli ryzyka płynności,
- wylicza nadzorcze miary płynności zgodnie z Uchwałą 386/2008 KNF,
- monitoruje wykorzystanie i przestrzeganie limitów ograniczających ryzyko płynności,
- przeprowadza testy warunków skrajnych ryzyka płynności,
- monitoruje oznaki zagrożenia płynności i w przypadku stwierdzenia tych oznak podejmuje działania przewidziane w planie awaryjnym płynności,
- sporządza cykliczne raporty dotyczące ekspozycji Banku na ryzyko płynności,
- formułuje wnioski i rekomendacje dotyczące zarządzania ryzykiem płynności,
- wykonuje przeglądy regulacji w zakresie ryzyka płynności,
- wylicza normę LCR i wskaźnik NSFR,
- wykonuje obowiązki sprawozdawcze w zakresie płynności.

5) Główny Księgowy:

- zarządza płynnością śróddzienną i krótkoterminową, w tym:
- odpowiada za odpowiedni poziom środków na rachunku w banku zrzeczającym,
- odpowiada za zakładanie krótkoterminowych lokat w banku zrzeczającym,
- gospodaruje środkami na rachunku rezerwy obowiązkowej i odpowiada za utrzymanie wymaganego poziomu rezerwy obowiązkowej,
- reguluje saldo depozytu obowiązkowego w banku zrzeczającym,
- monitoruje przepływy pieniężne związane z zakładaniem i likwidacją lokat w banku zrzeczającym oraz kupnem i sprzedażą dłużnych instrumentów finansowych.

6) Główny Ekonomista:

- reguluje płynność krótko i średniookresową, w tym:
- wnioskuję o zakładanie lokat w banku zrzeczającym,

- lokuje środki w ramach ustalonych limitów inwestycyjnych,
 - opracowuje politykę inwestycyjną w zakresie instrumentów rynku pieniężnego i finansowego,
 - planuje inwestycje długoterminowe,
 - tworzy strategię działania w przypadku zagrożenia utraty płynności.
- 7) Departament Księgowości:
- prowadzi obsługę rachunku bieżącego, rachunku rezerwy obowiązkowej oraz rachunków depozytowych papierów wartościowych,
 - zakłada lokaty w banku zrzeczającym,
 - realizuje zlecenia zakupu/sprzedazy dłużnych instrumentów finansowych,
 - prowadzi ewidencję transakcji lokacyjnych i inwestycyjnych,
 - aktualizuje wartość dłużnych instrumentów finansowych na podstawie wyceny rynkowej,
 - sprawdza poprawność operacji księgowych związanych z lokowaniem środków.
- 8) Departament Sprzedaży:
- odpowiada za odpowiedni poziom gotówki w kasach,
 - projektuje/aktualizuje/realizuje politykę kredytową i depozytową,
 - opracowuje/modyfikuje ofertę w zakresie produktów kredytowych i depozytowych,
 - realizuje cele i zadania wynikające ze Strategii Banku i planu finansowego w zakresie kredytów i depozytów.
- 9) Departament Kontroli Wewnętrznej:
- opiniuje procedury zarządzania ryzykiem płynności,
 - sprawdza skuteczność zarządzania ryzykiem płynności,
 - przeprowadza czynności kontrolne w komórkach organizacyjnych Banku, w celu dokonania oceny zgodności ich działania z obowiązującymi regulacjami płynnościowymi,
 - dokonuje niezależnej weryfikacji metodyki pomiaru ryzyka płynności,
 - ocenia zgodność procesu zarządzania ryzykiem płynności z przepisami wewnętrznymi i zewnętrznymi.

Wszystkie komórki organizacyjne Banku odpowiadają za ryzyko w zakresie wynikającym z ich zadań i kompetencji oraz wykonują kontrole funkcjonalne zgodnie z wewnętrznymi regulacjami w tym zakresie.

W związku z uczestnictwem w Systemie Ochrony, Bank podlega również czynnościom audytu wewnętrznego prowadzonego przez Spółdzielnię, za pośrednictwem komórki audytu wewnętrznego Systemu Ochrony.

Ekspozycja na ryzyko płynności jest ograniczana przez system limitów wewnętrznych i zewnętrznych, uwzględniających całościowe narażenie Banku na ryzyko. Limity zewnętrzne stanowią nadzorcze miary płynności, wprowadzone Uchwałą 386/2008 KNF, w Rozporządzeniu CRR oraz limity odnoszące się do płynności ustalone w Systemie Ochrony. Natomiast system limitów wewnętrznych w zakresie ryzyka płynności obejmuje:

1. limity określające apetyt i tolerancję ryzyka płynności, odnoszące się do:
 - 1) wskaźnika pokrycia wypływów netto (LCR),
 - 2) wskaźnika stabilnego finansowania netto (NSFR),
 - 3) kapitału wewnętrznego alokowanego na pokrycie ryzyka płynności.
2. limity określające profil ryzyka płynności, których wysokość ustala Zarząd Banku.

W ramach systemu zarządzania ryzykiem płynności Bank prowadzi monitoring i pomiar płynności finansowej zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami, tj. poprzez:

- codzienną analizę wpływów i wypływów środków z rachunku bieżącego Banku w banku zrzeczającym, w celu efektywnego wykorzystania dostępnych środków,
- zarządzanie środkami na rachunku rezerwy obowiązkowej i utrzymywanie rezerwy na wymaganym poziomie,

- przestrzeganie limitów gotówki w kasach Banku,
- wyliczanie nadzorczych miar płynności w każdym dniu roboczym,
- wyliczanie spełniania wymogu pokrycia płynności, o którym mowa w art. 412 CRR,
- analizę urealnionej luki płynności,
- monitorowanie wykorzystania limitów płynności,
- monitorowanie zrywalności i odnawialności depozytów terminowych,
- analizę stabilności bazy depozytowej,
- limitowanie i monitorowanie koncentracji bazy depozytowej,
- wykonywanie symulacji scenariuszy awaryjnych związanych z ryzykiem płynności,
- przeprowadzanie stres testów ryzyka płynności,
- analizę płynności długoterminowej,
- kalkulację kapitału wewnętrznego na pokrycie ryzyka płynności.

Bank posiada procedury wewnętrzne na wypadek wystąpienia zagrożenia płynności, obejmujące m.in.: monitoring kształtowania się czynników uznanych za oznaki zagrożenia płynności, scenariuszowe analizy zdolności do zaspokojenia zapotrzebowania na środki płynne w przypadku kryzysu płynności w Banku, jak również w sektorze bankowym, kalkulacje wskaźników pomocniczych płynności, pozwalające na ocenę istotnych z punktu widzenia płynności relacji pomiędzy poszczególnymi pozycjami bilansowymi.

Funkcjonujący w Banku system zarządzania płynnością zapewnia codzienny monitoring ekspozycji na ryzyko płynności. Dzielne raporty obrazujące bieżącą sytuację płynnościową Banku przekazywane są Prezesowi Zarządu i merytorycznym komórkom Banku. Nie rzadziej niż raz w miesiącu, informacje, raporty i wnioski dotyczące ryzyka płynności, są przedmiotem obrad Zarządu Banku oraz Komitetu Zarządzania Ryzykami. Nie rzadziej niż raz do roku sporządzana jest analiza długoterminowej płynności Banku. Raporty dotyczące płynności są cyklicznie prezentowane Radzie Nadzorczej Banku.

W ramach obowiązującego w Banku systemu informacji kierownictwa sporządzane są następujące raporty w zakresie ryzyka płynności:

1. dzienna informacja o kształtowaniu się nadzorczych miar płynności KNF,
2. dzienna informacja o poziomie wskaźnika LCR,
3. cykliczne analizy przyszłych przepływów pieniężnych,
4. cykliczne analizy sytuacji płynnościowej Banku,
5. pogłębiona analiza płynności długoterminowej,
6. testy warunków skrajnych wykonywane w okresach rocznych,
7. roczna ocena polityki w zakresie płynności pod względem jej stosowania.

Istotnym elementem wpływającym na Politykę zarządzania ryzykiem płynności w Banku jest funkcjonowanie w strukturze zrzeszenia banków spółdzielczych oraz uczestnictwo w Systemie Ochrony, do którego Bank przystąpił w 2015 r.

Polityka Banku BPS S.A. (banku zrzeszającego) w zakresie wspomagania płynności zrzeszonych banków obejmuje:

1. utrzymywanie rezerwy obowiązkowej za banki spółdzielcze,
2. finansowanie banków spółdzielczych w ciągu dnia operacyjnego poprzez udzielanie kredytów technicznych,
3. przyjmowanie depozytów od banków spółdzielczych na zasadach rynku międzybankowego,
4. sprzedaż bankom spółdzielczym bonów pieniężnych i skarbowych papierów wartościowych zakupionych na rynku międzybankowym,
5. dokonywanie zasileń i przyjmowanie odprowadzeń gotówki od banków spółdzielczych,
6. udzielanie bankom spółdzielczym lokat, kredytów i pożyczek, poręczeń, gwarancji bankowych i pożyczek podporządkowanych,
7. administrowanie środkami zgromadzonymi na Funduszach Pomocowych,
8. przyjmowanie depozytów obowiązkowych banków spółdzielczych,

9. udzielanie kredytu płynnościowego, w przypadku gdy bank spółdzielczy nie ma środków na odprowadzenie depozytu obowiązkowego,
10. zarządzanie środkami zgromadzonymi na rachunkach depozytów obowiązkowych,
11. uruchamianie środków pomocowych zgromadzonych na rachunkach depozytów obowiązkowych i na funduszu zabezpieczającym Systemu Ochrony,
12. wyliczanie wskaźnika płynności krótkoterminowej LCR dla Systemu Ochrony,
13. opracowanie regulacji wzorcowych i narzędzi analitycznych na potrzeby zarządzania ryzykiem płynności.

System Ochrony Zrzeszenia BPS jest strukturą, działającą w formie spółdzielni, której celem jest zapewnienie płynności i wypłacalności uczestników systemu. System Ochrony realizuje swoje zadania poprzez:

1. monitorowanie ryzyka uczestników systemu,
2. koordynowanie działań uczestników systemu w zakresie ryzyka,
3. podejmowanie działań naprawczych w stosunku do uczestników systemu,
4. zarządzanie funduszami gwarantującymi płynność i wypłacalność systemu,
5. uruchamianie środków pomocowych w przypadku zagrożenia utraty płynności przez uczestnika systemu,
6. wykonywanie audytu zarządzania ryzykiem uczestników systemu.

Głównym instrumentem oddziaływania na płynność uczestników Systemu Ochrony są środki gromadzone na rachunku depozytu obowiązkowego, które Bank BPS jest zobowiązany lokować w dłużne papiery wartościowe emitowane przez Skarb Państwa lub Narodowy Bank Polski oraz instrumenty przyjmowane przez NBP jako zabezpieczenie kredytu lombardowego, co jest gwarancją szybkiego uruchomienia mechanizmów pomocowych Systemu Ochrony. W przypadkach określonych w Umowie Systemu Ochrony uczestnik może otrzymać pomoc finansową z Funduszu Zabezpieczającego Systemu Ochrony.

vi. Ryzyko rynkowe

Ryzyko rynkowe to ryzyko poniesienia przez Bank straty na pozycjach bilansowych i pozabilansowych w wyniku zmiany cen rynkowych, w szczególności stóp procentowych i kursów wymiany walut. Ze względu na brak portfela handlowego Bank identyfikuje ryzyko rynkowe wyłącznie w portfelu bankowym.

Podstawowym celem zarządzania ryzykiem rynkowym w Banku jest ograniczanie negatywnego wpływu zmian parametrów rynkowych na wynik finansowy Banku i kapitał oraz utrzymanie konkurencyjności oferty Banku dla klientów. Szczegółowe cele zarządzania ryzykiem rynkowym są następujące:

- 1) realizacja strategii Banku zatwierdzonej przez Radę Nadzorczą Banku,
- 2) utrzymanie zmienności wyniku finansowego na poziomie umożliwiającym realizację planu finansowego,
- 3) utrzymanie stabilnego poziomu funduszy własnych,
- 4) utrzymanie niezagrożonej płynności,
- 5) umacnianie pozycji Banku na lokalnym rynku poprzez odpowiednią politykę cenową i produktową,
- 6) utrzymanie alokacji kapitału na ryzyko rynkowe na poziomie przyjętym w Polityce kapitałowej Banku.

Cele strategiczne w zarządzaniu ryzykiem rynkowym są realizowane przez:

- 1) monitoring otoczenia rynkowego i ocenę jego wpływu na poziom ryzyka rynkowego w Banku,
- 2) szybką i adekwatną reakcję na zmiany w otoczeniu Banku, w tym głównie zmiany stóp procentowych,
- 3) ograniczanie luk aktywów / pasywów w poszczególnych przedziałach przeszacowania stóp procentowych,
- 4) ograniczanie udziału produktów indeksowanych do stawek rynku międzybankowego oraz produktów ze stałym oprocentowaniem,
- 5) utrzymywanie ekspozycji na ryzyko rynkowe w ramach przyjętych limitów stopy procentowej i walut,
- 6) analizę wpływu nowych produktów na poziom ryzyka rynkowego,
- 7) uwzględnianie ryzyka rynkowego przy konstruowaniu planów finansowych,

Operacyjne zarządzanie ryzykiem rynkowym odbywa się na podstawie instrukcji i regulaminów wprowadzanych przez Zarząd Banku, ustalających zasady:

- 1) akceptacji ryzyka i zawierania transakcji,

- 2) identyfikacji, pomiaru i kontroli ryzyka,
- 3) raportowania ryzyka, przestrzegania limitów, wykonywania testów warunków skrajnych,
- 4) stosowania narzędzi i technik pomiaru ryzyka,
- 5) ustalania limitów ryzyka,
- 6) wprowadzania nowych produktów,
- 7) wykonywania kontroli wewnętrznej,
- 8) wykonywania przeglądów i weryfikacji procedur.

Podział zadań w zakresie zarządzania ryzykiem rynkowym uwzględnia w szczególności wymóg rozdzielenia funkcji podejmowania ryzyka i funkcji niezależnej oceny i kontroli ryzyka. Poszczególne organy i komórki organizacyjne Banku realizują następujące zadania:

1) Rada Nadzorcza:

- zatwierdza politykę zarządzania ryzykiem rynkowym,
- określa apetyt na ryzyko walutowe i ryzyko stopy procentowej,
- zatwierdza strategiczne limity ekspozycji na ryzyko rynkowe,
- zatwierdza założenia testów warunków skrajnych ryzyka rynkowego,
- nadzoruje zgodność polityki w zakresie zarządzania ryzykiem rynkowym ze strategią i planem finansowym Banku,
- monitoruje realizację polityki zarządzania ryzykiem rynkowym,
- nadzoruje wprowadzenie w Banku systemu zarządzania ryzykiem rynkowym,
- ocenia adekwatność i skuteczność procesu zarządzania ryzykiem rynkowym,
- przyjmuje cykliczne raporty o poziomie ryzyka rynkowego oraz o wynikach przeglądów regulacji i procedur zarządzania ryzykiem rynkowym.

2) Zarząd Banku:

- opracowuje i wdraża politykę zarządzania ryzykiem rynkowym,
- wprowadza procedury identyfikacji, pomiaru, limitowania, kontroli i raportowania ryzyka rynkowego,
- organizuje proces zarządzania ryzykiem rynkowym,
- nadzoruje wykonywanie zadań w zakresie zarządzania ryzykiem rynkowym przez poszczególne komórki Banku,
- wprowadza limity ograniczające ekspozycję na ryzyko rynkowe,
- monitoruje realizację przyjętych zasad zarządzania ryzykiem rynkowym,
- monitoruje realizację planów finansowych i budżetów,
- podejmuje działania zarządcze w zakresie ryzyka rynkowego,
- przedstawia Radzie Nadzorczej Banku cykliczne raporty o poziomie ryzyka rynkowego oraz o wynikach przeglądów regulacji i procedur zarządzania ryzykiem rynkowym,
- zarządza oprocentowaniem produktów znajdujących się w ofercie Banku.

3) Komitet Zarządzania Ryzykami:

- opiniuje projekty polityki zarządzania ryzykiem rynkowym,
- opiniuje procedury pomiaru, raportowania, limitowania i kontroli ryzyka rynkowego,
- opiniuje propozycje limitów ograniczających ryzyko rynkowe,
- opiniuje założenia testów warunków skrajnych ryzyka rynkowego,
- przyjmuje raporty o ekspozycji Banku na ryzyko rynkowe, w tym wykorzystaniu limitów ryzyka i wynikach testów warunków skrajnych,
- opiniuje i rekomenduje działania zarządcze w zakresie ryzyka rynkowego.

4) Główny Księgowy:

- odpowiada za odpowiedni stan gotówki w walutach,

- monitoruje stan środków na rachunkach walutowych w banku zrzeczającym,
 - odpowiada za zakładanie krótkoterminowych lokat w walutach w banku zrzeczającym,
 - zapewnia rozliczanie zleceń klientów w walutach,
 - przestrzega limitów pozycji w walutach.
- 5) Główny Ekonomista:
- projektuje politykę inwestycyjną Banku,
 - inwestuje w obligacje w ramach ustalonych limitów zaangażowania,
 - monitoruje sytuację na rynku pieniężnym i finansowym,
 - monitoruje sytuację na rynku walutowym,
 - prognozuje poziom stóp procentowych.
- 6) Departament Ryzyka i Sprawozdawczości:
- projektuje politykę zarządzania ryzykiem rynkowym,
 - projektuje zasady pomiaru, raportowania, limitowania i kontroli ryzyka rynkowego,
 - projektuje limity ograniczające ekspozycję na ryzyko rynkowe,
 - wykonuje obowiązki w zakresie pomiaru i kontroli ryzyka rynkowego,
 - monitoruje wykorzystanie limitów ograniczających ryzyko rynkowe,
 - wykonuje testy warunków skrajnych ryzyka rynkowego,
 - wykonuje symulacje zmian stóp procentowych i kursów walutowych oraz wpływ tych zmian na wynik finansowy i kapitał Banku,
 - raportuje kierownictwu Banku o poziomie ryzyka rynkowego,
 - wykonuje przeglądy regulacji w zakresie ryzyka rynkowego,
 - sporządza obowiązkowe sprawozdania w zakresie pozycji wrażliwych na zmiany stóp procentowych oraz pozycji walutowej Banku.
- 7) Departament Sprzedaży:
- opracowuje ofertę depozytowo-kredytową Banku,
 - realizuje cele i zadania wynikające z polityki sprzedażowej oraz z założeń planu finansowego Banku,
 - opracowuje, modyfikuje i monitoruje funkcjonowanie produktów bankowych pod kątem rentowności i ryzyka rynkowego,
 - wnioskuje o ustalenie lub zmianę oprocentowania produktów depozytowych i kredytowych.
- 8) Departament Kontroli Wewnętrznej:
- kontroluje działania komórek organizacyjnych Banku pod kątem zgodności z wewnętrznymi regulacjami,
 - przeprowadza kontrole metodyki i procesu zarządzania ryzykiem rynkowym,
 - ocenia zgodność procesu zarządzania ryzykiem rynkowym z przepisami zewnętrznymi i wewnętrznymi.
- 9) Wszystkie komórki organizacyjne Banku zarządzają ryzykiem w zakresie wynikającym z ich zadań i kompetencji oraz wykonują kontrole funkcjonalne zgodnie z wewnętrznymi regulacjami.

Ekspozycja Banku na ryzyko rynkowe jest monitorowana:

- codziennie – w zakresie pozycji walutowej,
- miesięcznie – w zakresie ryzyka stopy procentowej i ryzyka portfela dłużnych instrumentów finansowych,
- kwartalnie – w zakresie ryzyka walutowego.

Odbiorcami raportów sporządzanych w cyklach miesięcznych i kwartalnych są Zarząd i Rada Nadzorcza Banku oraz pozostałe komórki Banku uczestniczące w zarządzaniu ryzykiem rynkowym.

ryzyko stopy procentowej

Ryzyko stopy procentowej to ryzyko poniesienia straty na pozycjach bilansowych i pozabilansowych Banku wrażliwych na zmiany stóp procentowych, w wyniku zmian stóp na rynku. Pomiar ryzyka stopy procentowej w księdze bankowej obejmuje cztery podstawowe kategorie ryzyka:

- 1) ryzyko terminów przeszacowania (ryzyko niedopasowania terminów przeszacowania) – stanowiące zagrożenie dla przychodów Banku w sytuacji niekorzystnych zmian stóp procentowych lub istotnej zmiany struktury przeszacowania pozycji wrażliwych, powodującej zmiany w wyniku odsetkowym,
- 2) ryzyko bazowe – będące konsekwencją niedoskonałego powiązania (korelacji) stóp procentowych instrumentów generujących przychody i koszty odsetkowe, które to instrumenty mają jednocześnie te same okresy przeszacowania,
- 3) ryzyko krzywej dochodowości – polegające na zmianie relacji pomiędzy stopami procentowymi odnoszącymi się do różnych terminów, a dotyczącymi tego samego indeksu lub rynku,
- 4) ryzyko opcji klienta – wynikające z wpisanych w produkty bankowe praw klienta, które mogą być zrealizowane w następstwie zmian stóp procentowych; produkty zawierające opcje klienta typowe są dla działalności w portfelu bankowym i w odniesieniu do kredytów dają klientowi prawo spłaty należności przed terminem umownym, a w przypadku depozytów pozwalają wycofać środki w dowolnym momencie; opcje klienta są na ogół realizowane, gdy stanowi to korzyść dla klienta, a nie jest korzystne dla Banku.

Pomiaru ekspozycji na ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej dokonuje się metodą luki, w oparciu o zestawienia niedopasowania oprocentowanych pozycji bilansowych i pozabilansowych według terminów ich przeszacowania / płatności oraz w podziale na poszczególne stawki bazowe.

Pomiar ryzyka obejmuje także symulacje wpływu zmian poziomu stóp procentowych na wynik odsetkowy Banku, w tym testy warunków skrajnych poszczególnych kategorii ryzyka stopy procentowej oraz wyliczenie wpływu zmian stopy procentowej na wartość ekonomiczną kapitału.

Ekspozycja Banku na ryzyko stopy procentowej jest ograniczana przez system limitów, w tym limity strat z tytułu poszczególnych ryzyk stopy procentowej, limity pozycji wrażliwych na zmiany stóp procentowych oraz limity ograniczające ryzyko portfela obligacji. Pomiar ekspozycji na ryzyko stopy procentowej, w tym wykorzystanie limitów ograniczających ryzyko jest wykonywany co miesiąc.

ryzyko walutowe

Ryzyko walutowe to ryzyko negatywnego wpływu zmian kursów walutowych na sytuację finansową Banku, w tym jego wynik finansowy i fundusze własne. Ryzyko walutowe wynika z utrzymywania przez Bank otwartych pozycji w walutach obcych i powstaje w związku z prowadzeniem przez Bank działalności polegającej na zaciąganiu zobowiązań w walutach obcych, kupnie i sprzedaży walut oraz lokowaniu środków na rachunkach walutowych w banku zrzeczającym.

Bank podejmuje ryzyko walutowe w celu zwiększenia atrakcyjności oferty depozytowo rozliczeniowej Banku oraz zwiększenia przychodów prowizyjnych, przy jednoczesnym utrzymaniu ekspozycji na ryzyko walutowe na poziomie zaakceptowanym przez Radę Nadzorczą.

Podstawowymi narzędziami ograniczania ryzyka kursowego, rozumianego jako ryzyko poniesienia straty z tytułu posiadania otwartej i niezabezpieczonej pozycji walutowej, na skutek niekorzystnego ruchu kursów walutowych, są:

- 1) równoważenie należności i zobowiązań w walutach obcych;
- 2) zakup/ sprzedaż walut obcych dokonywana w oparciu o zapotrzebowanie na walutę, z uwzględnieniem prognozowanych wpływów na rachunki walutowe i poleceń wypłaty za granicę przyjętych do realizacji w danym dniu;
- 3) obowiązujące dla poszczególnych walut obcych limity otwartej pozycji netto.

Ekspozycja Banku na ryzyko walutowe jest ograniczana przez limity, w tym limit pozycji netto w każdej walucie i limit całkowitej pozycji walutowej netto. Monitoring pozycji walutowej jest wykonywany codziennie, natomiast pomiar ekspozycji na ryzyko walutowe z zastosowaniem metody VaR, wykonuje się w okresach kwartalnych.

vii. Ryzyko kapitałowe

Ryzyko kapitałowe jest związane z brakiem wystarczających funduszy na pokrycie nieoczekiwanych strat oraz z ograniczonymi możliwościami pozyskania dodatkowego kapitału w krótkim czasie. Ryzyko kapitałowe może wynikać z niewystarczającej wielkości funduszy, niewystarczających zysków, koncentracji funduszu udziałowego, koncentracji dużych pakietów udziałów, nadmiernego ryzyka działalności (skali i złożoności działania).

Za prawidłowe funkcjonowanie systemu zarządzania kapitałem odpowiadają:

- 1) Rada Nadzorcza Banku – w zakresie sprawowania nadzoru nad systemem zarządzania ryzykiem i kapitałem w Banku oraz systemem kontroli wewnętrznej, w tym:
 - i. zatwierdzenie strategii działania, strategii zarządzania ryzykiem, polityki zarządzania kapitałem oraz nadzór nad ich realizacją,
 - ii. zatwierdzenie struktury organizacyjnej zapewniającej efektywne zarządzanie ryzykiem i kapitałem oraz skuteczne działanie kontroli wewnętrznej,
 - iii. zatwierdzenie procedur wyliczania regulacyjnego wymogu kapitałowego i procesu szacowania kapitału wewnętrznego,
 - iv. zatwierdzenie planu kapitałowego i kapitałowego planu awaryjnego,
 - v. zatwierdzenie limitów ryzyka kapitałowego i zasad wykonywania testów warunków skrajnych,
 - vi. zatwierdzenie polityki informacyjnej w zakresie adekwatności kapitałowej,
 - vii. zapoznawanie się z informacją zarządczą w zakresie ryzyka kapitałowego i raportami pokontrolnymi audytu wewnętrznego.
- 2) Zarząd Banku – w zakresie wdrożenia efektywnego systemu zarządzania ryzykiem i kapitałem w Banku oraz systemu kontroli wewnętrznej, w tym:
 - i. realizowanie polityki kapitałowej i polityk zarządzania ryzykami,
 - ii. wprowadzenie systemów identyfikacji, monitorowania i raportowania ryzyka oraz adekwatności kapitałowej,
 - iii. wprowadzenie struktury organizacyjnej zapewniającej jasny podział zadań i odpowiedzialności w procesie zarządzania ryzykiem i kapitałem,
 - iv. wdrożenie procesu szacowania i oceny adekwatności kapitału wewnętrznego,
 - v. opracowanie planu kapitałowego i kapitałowego planu awaryjnego,
 - vi. realizowanie polityki informacyjnej w zakresie adekwatności kapitałowej,
 - vii. zapewnienie informacji zarządczej w zakresie ryzyka kapitałowego,
 - viii. zapewnienie skutecznej kontroli wewnętrznej systemu zarządzania ryzykiem i kapitałem.
- 3) Komitet Zarządzania Ryzykami – w zakresie bieżącego analizowania pozycji kapitałowej Banku oraz formułowanie propozycji i zaleceń w zakresie zarządzania ryzykiem i kapitałem oraz opiniowania procedur i trybu zarządzania ryzykiem i kapitałem;
- 4) Departament Ryzyka i Sprawozdawczości – w zakresie wyliczania funduszy własnych, wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka kredytowego i ryzyka operacyjnego, współczynników kapitałowych wymienionych w art. 92 ust. 1 CRR oraz sprawozdawczości obowiązkowej oraz w zakresie monitorowania, analizy i raportowania poziomu adekwatności kapitałowej Banku, w tym przeprowadzania symulacji zapotrzebowania na kapitał, opracowywania i wdrażania procedur, metod i narzędzi zarządzania ryzykiem i kapitałem wewnętrznym;
- 5) Departament Kontroli Wewnętrznej – w zakresie oceny skuteczności systemu zarządzania ryzykiem i kapitałem w Banku, oceny i jakości szacowania kapitału wewnętrznego i zarządzania kapitałowego.

Celem polityki zarządzania kapitałem jest:

- 1) utrzymywanie funduszy własnych na poziomie zgodnym z przepisami prawa,
- 2) zapewnienie pokrycia funduszami własnymi wszystkich istotnych ryzyk występujących w działalności Banku,
- 3) zapewnienie realizacji misji, celów strategicznych i założeń planu finansowego,
- 4) zwiększenie realnej wartości kapitału.

W celu ograniczania ryzyka kapitałowego Bank:

- 1) opracowuje strategię kształtowania funduszy własnych,
- 2) określa preferowaną strukturę kapitału,
- 3) ustala politykę dywidendową,
- 4) ustala długoterminowe cele kapitałowe,
- 5) ustala dopuszczalny sposób alokacji kapitału,
- 6) ustala limity kapitałowe, w tym minimalny poziom współczynników kapitałowych,
- 7) przeprowadza kapitałowe testy warunków skrajnych,
- 8) opracowuje kapitałowy plan awaryjny,
- 9) regularnie testuje kapitałowy plan awaryjny,
- 10) monitoruje i raportuje ryzyko kapitałowe.

Raportowanie ryzyka kapitałowego obejmuje:

- 1) miesięczną analizę adekwatności kapitałowej w ramach filaru I (wymogi regulacyjne),
- 2) kwartalny raport o poziomie kapitału wewnętrznego,
- 3) kwartalną analizę wykorzystania limitów ograniczających ryzyko kapitałowe,
- 4) roczne testy warunków skrajnych adekwatności kapitałowej,
- 5) wyniki rocznego przeglądu ICAAP.

viii. Ryzyko biznesowe

Ryzyko biznesowe to ryzyko nie osiągnięcia założonych i koniecznych celów ekonomicznych z powodu niepowodzenia w rywalizacji rynkowej. Celem zarządzania ryzykiem biznesowym jest zapewnienie wyniku finansowego na poziomie pozwalającym na rozwój działalności, utrzymanie konkurencyjności oraz podwyższanie funduszy własnych. Zarządzanie ryzykiem biznesowym ma zapewnić dywersyfikację przychodów oraz ograniczyć wpływ pozostałych ryzyk na przyszły wynik finansowy. Minimalny poziom wyniku finansowego powinien pozwolić na odtwarzanie spadku wartości kapitałów spowodowanego procesami inflacyjnymi.

Strategiczne zarządzanie ryzykiem biznesowym odbywa się poprzez:

- opracowanie wieloletniej strategii rozwoju Banku oraz jej cykliczna weryfikacja,
- sporządzanie planów działania i monitorowanie ich realizacji,
- opracowanie polityk w kluczowych obszarach działania Banku.

Bieżące zarządzanie ryzykiem biznesowym odbywa się poprzez:

- kształtowanie oprocentowania aktywów i pasywów,
- wprowadzanie i modyfikację produktów oferowanych klientom,
- kształtowanie wysokości prowizji i opłat bankowych,
- kształtowanie poziomu kosztów działania.

Zarządzanie ryzykiem biznesowym obejmuje także aspekty tego ryzyka wynikające ze zmienności i nieprzewidywalności otoczenia ekonomicznego (ryzyko makroekonomiczne) oraz ryzyka wynikającego z błędnych decyzji strategicznych (ryzyko strategiczne).

Raportowanie w zakresie ryzyka biznesowego obejmuje:

- cykliczny monitoring realizacji Strategii Banku,
- miesięczną analizę wykonania planu finansowego,
- miesięczną informację o sytuacji finansowej Banku,
- analizy konkurencyjności produktów na tle rynku.

ix. Ryzyko braku zgodności

Organizacja zarządzania ryzykiem braku zgodności na poziomie strategicznym obejmuje działania Zarządu Banku i Rady Nadzorczej Banku zmierzające do ustanowienia norm, polityk, przepisów wewnętrznych Banku, a także ustanowienie i monitorowanie skuteczności działania Komórki ds. zarządzania ryzykiem braku zgodności, oraz

innych komórek i jednostek organizacyjnych Banku, których zadaniem jest działanie na rzecz legalności, zgodności, przejrzystości i wiarygodności

Na proces zarządzania ryzykiem braku zgodności składają się następujące elementy :

- 1) realizacja zaleceń otrzymanych od organów nadzorczych
- 2) identyfikacja i ocena ryzyka oraz szacowanie poziomu ryzyka ,
- 3) rejestrowanie,
- 4) limitowanie,
- 5) monitorowanie,
- 6) ograniczenie,
- 7) raportowanie.

Funkcje zarządzania ryzykiem braku zgodności w Banku pełnią:

- 1) Bank Zrzeszający w zakresie informowania o zmianach przepisów zewnętrznych, występowania w imieniu banków spółdzielczych o interpretację przepisów do instytucji nadzorczych, opracowanie regulacji wzorcowych dedykowanych bankom spółdzielczym,
- 2) Prezes Zarządu – pełniący nadzór nad zarządzaniem ryzykiem braku zgodności,
- 3) Pracownik Samodzielnego stanowiska ds. ryzyka braku zgodności – wykonujący pomiar ryzyka braku zgodności, raportujący w zakresie ryzyka braku zgodności do Zarządu i Rady Nadzorczej Banku, opiniujący projekty nowych produktów oraz nowych procedur pod kątem spójności z regulacjami dotyczącymi zarządzania ryzykami oraz adekwatnością kapitałową,
- 4) Departament Organizacyjno-Prawny – przesyłający informacje o zmianach przepisów zewnętrznych do właścicieli regulacji, informujący użytkowników regulacji o zmianach, prowadzący rejestr i zbiór regulacji wewnętrznych Banku.

Poziom ryzyka braku zgodności oraz znaczące straty spowodowane incydem należącym do obszaru ryzyka braku zgodności są raportowane do Rady Nadzorczej i Zarządu Banku. Zgodnie z zasadami Systemu Informacji Kierownictwa obowiązującego w Banku, w okresach półrocznych sporządzany jest Raport z zakresu zarządzania ryzykiem braku zgodności, a w okresach rocznych Zbiorcza informacja o dokonany rocznym przeglądzie regulacji Banku. Pomiar i monitoring ryzyka braku zgodności prowadzony jest za pomocą Kluczowych Wskaźników Ryzyka.

Występowanie ryzyka braku zgodności jest ograniczane poprzez:

- 1) modyfikowanie procesów biznesowych realizowanych w Banku,
- 2) dostosowanie istniejących regulacji wewnętrznych w celu zminimalizowania ryzyka braku zgodności lub wdrożenie nowych regulacji wewnętrznych, wprowadzenie lub modyfikacja istniejących mechanizmów systemowych (np. praw dostępu, blokad itp.)
- 3) monitorowanie zidentyfikowanych ryzyk o wysokim poziomie zagrożenia i zapobieganie sytuacjom stwarzającym zagrożenie (podejmowanie działań prewencyjnych),
- 4) zabezpieczenia finansowe – ubezpieczenia, rezerwy na pokrycie rezultatów niekorzystnego dla Banku rozstrzygnięcia sądowego,
- 5) działania naprawcze zmierzające do odzyskania straty lub zminimalizowania innych skutków zdarzenia operacyjnego,
- 6) rozdzielność obowiązków pomiędzy właściwymi jednostkami i komórkami organizacyjnymi,
- 7) podnoszenie świadomości pracowników poprzez udział we właściwych szkoleniach,
- 8) uzyskiwanie opinii prawnych.

Skuteczność instrumentów zabezpieczających i czynników łagodzących ryzyko braku zgodności jest na bieżąco monitorowana.

x. Ryzyko modeli

Przez ryzyko modeli rozumie się zagrożenie stratą, jaką może ponieść Bank, w wyniku decyzji, które mogły zasadniczo opierać się na danych uzyskanych przy zastosowaniu modeli wewnętrznych, z powodu błędów w opracowaniu, wdrażaniu lub stosowaniu takich modeli. Bank obejmuje zarządzaniem ryzykiem modeli wszystkie

modele wykorzystywane i planowane do wykorzystania w Banku, niezależnie od istotności modeli, źródeł ich pochodzenia i rodzaju wykorzystywanych przez nie danych.

Celem zarządzania ryzykiem modeli jest:

- 1) zapewnienie odpowiedniej, dostosowanej do istotności ryzyka modeli w działalności Banku, jakości zarządzania ryzykiem modeli i zwiększenie przejrzystości przebiegu całego procesu zarządzania ryzykiem modeli zarówno na potrzeby operacyjne, jak i kontrolne,
- 2) wprowadzenie mechanizmów zapewniających skuteczne działania zaradcze i naprawcze zapobiegające stosowaniu modeli niespełniających określonych standardów jakościowych lub cechujących się nadmiernym poziomem ryzyka,

Raportowanie w zakresie ryzyka modeli odbywa się w okresach półrocznych i obejmuje:

- 1) wykaz modeli używanych w Banku wraz z przypisaną im istotnością i poziomem ryzyka (w przypadku modeli istotnych) oraz zmianami wartości tych kategorii na przestrzeni czasu,
- 2) zmiany w liczbie stosowanych modeli, zakresach ich stosowania i przyczyny tych zmian,
- 3) wykaz planowanych działań z zakresu zarządzania modelami i ich ryzykiem,
- 4) inne informacje istotne z punktu widzenia możliwości efektywnego wykonywania zadań powierzonych zarządowi Banku w zakresie zarządzania ryzykiem modeli.

xi. Ryzyko strategiczne

Ryzyko strategiczne to ryzyko związane z podejmowaniem niekorzystnych lub błędnych decyzji strategicznych, brakiem lub wadliwą realizacją przyjętej strategii oraz ze zmianami w otoczeniu zewnętrznym i niewłaściwą reakcją na te zmiany.

Celem zarządzania ryzykiem strategicznym jest zapewnienie stabilnego rozwoju Banku w długim okresie czasu, w tym zwiększanie bazy klientów, przychodów, wyniku finansowego i kapitałów.

Zarządzanie ryzykiem strategicznym polega na opracowywaniu wieloletniej strategii Banku i spójnego z nią długoterminowego planu finansowego oraz na monitorowaniu ich realizacji a także podejmowaniu działań zaradczych w przypadku stwierdzenia istotnych negatywnych odchyłeń w realizacji Strategii i planów.

Zadania w obszarze zarządzania ryzykiem strategicznym są realizowane przez:

- 1) Radę Nadzorczą: w zakresie przyjmowania Strategii Banku i nadzorowania jej realizacji, przyjmowania polityk działania w kluczowych obszarach działania Banku, przyjmowania cyklicznych informacji o stopniu realizacji Strategii Banku i stosowaniu polityk,
- 2) Zarząd: w zakresie opracowania Strategii Banku, długoterminowych planów działania, polityk działania w kluczowych obszarach działania Banku, realizowania Strategii i planów, oceny stosowania polityk, cyklicznego informowania Rady Nadzorczej o stopniu realizacji Strategii Banku i planów finansowych,
- 3) Departament Ryzyka i Sprawozdawczości: w zakresie monitorowania realizacji Strategii Banku i planów finansowych, oceny ryzyka niewykonania Strategii i planów, raportowania w tym zakresie, wyliczania kapitału wewnętrznego na pokrycie ryzyka strategicznego,
- 4) Komitet Zarządzania Ryzykami: w zakresie opiniowania regulacji wewnętrznych dotyczących zarządzania ryzykiem oraz rekomendowania działań zaradczych w obszarze ryzyka,
- 5) wszystkie komórki Banku: realizują założenia obowiązującej Strategii Banku i planów finansowych, raportują o stopniu wykonania planów, wyjaśniają przyczyny w przypadku niepełnego wykonania planów.

Poziom istotności ryzyka strategicznego jest oceniany co kwartał przez Komitet Zarządzania Ryzykami. Z tą samą częstotliwością oceniana jest adekwatność kapitału wewnętrznego alokowanego na pokrycie tego ryzyka.

xii. Ryzyko utraty reputacji

Ryzyko reputacji to ryzyko związane z negatywnym odbiorem Banku przez klientów, kontrahentów, inwestorów, udziałowców, nadzorców, regulatorów oraz opinię publiczną. Celem zarządzania ryzykiem reputacji jest ochrona Banku poprzez:

- 1) przeciwdziałanie występowaniu zdarzeń generujących ryzyko reputacji,

- 2) ograniczanie negatywnego wpływu zdarzeń na wizerunek Banku,
- 3) ograniczanie strat finansowych wynikających z utraty reputacji.

Zarządzanie ryzykiem reputacji ma charakter przede wszystkim zapobiegawczy, polegający na wdrażaniu w Banku odpowiednich rozwiązań proceduralnych, w tym standardów postępowania wobec klientów i polityki informacyjnej a także oferty produktowej, które nie narażają Banku na utratę reputacji. Zarządzanie ryzykiem reputacji w Banku obejmuje również:

- 1) monitorowanie środków masowego przekazu,
- 2) rejestrowanie zdarzeń generujących ryzyko reputacji,
- 3) analiza zdarzeń operacyjnych pod kątem ryzyka reputacji,
- 4) dystrybucja informacji o potencjalnym ryzyku utraty reputacji wewnątrz Banku,
- 5) realizowanie działań osłonowych w sferze informacji,
- 6) zapewnianie Bankowi ochrony prawnej w sytuacjach spornych,
- 7) identyfikowanie potencjalnych zagrożeń reputacyjnych,
- 8) monitorowanie wskaźników KRI obejmujących ryzyko reputacji,
- 9) wdrażanie wewnętrznych kodeksów postępowania i rozwiązywania konfliktów.

Podstawowymi narzędziami realizacji celów zarządzania ryzykiem reputacji są:

- 1) utrwalanie dobrego wizerunku Banku na zewnątrz,
- 2) uwzględnianie ryzyka reputacji przy wdrażaniu nowych produktów,
- 3) przestrzeganie zasad ładu korporacyjnego w Banku,
- 4) wymaganie od pracowników etycznego postępowania w miejscu pracy i lojalności wobec pracodawcy,
- 5) posiadanie i realizowanie polityki informacyjnej w zakresie kontaktów z klientami,
- 6) informowanie klientów o posiadanych gwarancjach wypłacalności,
- 7) szkolenie pracowników w zakresie obsługi klientów,
- 8) informowanie klientów o cechach produktów oraz o ewentualnych ryzykach związanych z produktami,
- 9) zapewnienie ciągłości działania systemów informatycznych, w tym bankowości elektronicznej,
- 10) zapewnienie bezpieczeństwa informacji w Banku, w szczególności danych klientów.

Zadania w obszarze zarządzania ryzykiem reputacji są realizowane przez:

- 1) Zarząd Banku: w zakresie wprowadzania wewnętrznych regulacji i procedur oraz produktów z uwzględnieniem ich wpływu na reputację Banku, oraz nadzór nad stosowaniem polityki odpowiedzialności,
- 2) Departament Ryzyka i Sprawozdawczości: w zakresie monitorowania wskaźników KRI, analizowania potencjalnego wpływu zdarzeń związanych z ryzykiem operacyjnym na reputację Banku, monitorowania płynności Banku, ustalania kapitału wewnętrznego na pokrycie ryzyka reputacji,
- 3) Komitet Zarządzania Ryzykami: w zakresie opiniowania regulacji wewnętrznych dotyczących zarządzania ryzykiem oraz rekomendowania działań zarządczych w obszarze ryzyka,
- 4) Dział Informatyki: w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa informacyjnego i zapewnienia ciągłości działania systemów informatycznych,
- 5) Departament Organizacyjno Prawny: w zakresie przyjmowania i obsługi skarg klientów, oceny pracowników, obsługi organów kierowniczych Banku,
- 6) Kierownictwo Banku: w zakresie monitorowania zdarzeń generujących ryzyko reputacji, informowanie Zarządu o tych zdarzeniach, rejestrowanie zdarzeń w bazie,
- 7) wszystkich pracowników Banku: w zakresie postępowania zgodnego z zasadami etycznymi, zasadami współżycia społecznego i regulacjami wprowadzanymi przez Zarząd.

Poziom istotności ryzyka utraty reputacji jest oceniany co kwartał przez Komitet Zarządzania Ryzykami. Z tą samą częstotliwością oceniana jest adekwatność kapitału wewnętrznego alokowanego na pokrycie tego ryzyka.

KONTROLA WEWNĘTRZNA

W Mikołowskim Banku Spółdzielczym w Mikołowie funkcjonuje system kontroli wewnętrznej, który stanowi część systemu zarządzania Bankiem, o którym mówi art. 9 ustawy Prawo bankowe oraz Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Finansów w sprawie zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, polityki wynagrodzeń oraz szczegółowego sposobu szacowania kapitału wewnętrznego w bankach.

Cele systemu kontroli wewnętrznej

Zgodnie z art. 9c ust. 1 Prawa bankowego, celem systemu kontroli wewnętrznej MBS w Mikołowie, jest zapewnienie:

- a) skuteczności i efektywności działania Banku;
- b) wiarygodności sprawozdawczości finansowej;
- c) przestrzeganie zasad zarządzania ryzykiem w Banku;
- d) zgodność działania Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi.

Role organów Banku

Rada Nadzorcza, działająca w MBS w Mikołowie również jako Komitet Audytu

1. Rada Nadzorcza sprawuje nadzór nad wprowadzeniem i zapewnieniem skutecznego i adekwatnego systemu kontroli wewnętrznej w Banku.
2. W ramach nadzoru nad działalnością Banku, Rada Nadzorcza, działająca również jako Komitet Audytu, monitoruje skuteczność systemu kontroli wewnętrznej, w oparciu o informacje uzyskane od: samodzielnego stanowiska ds. ryzyka braku zgodności, komórki audytu wewnętrznego (umiejscowionej w SSOZ), Zarządu Banku, Departamentu Kontroli Wewnętrznej, Spółdzielni w ramach realizacji funkcji audytu wewnętrznego oraz ocen audytów i kontroli zewnętrznych Nadzorcy, w tym oceny BION.
3. W ramach zapewniania przez system kontroli wewnętrznej przestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz standardów rynkowych, Rada Nadzorcza Banku:
 - a) nadzoruje wykonywanie obowiązków przez Zarząd, dotyczących zarządzania ryzykiem braku zgodności;
 - b) zatwierdza politykę zgodności Banku;
 - c) co najmniej raz w roku ocenia stopień efektywności zarządzania ryzykiem braku zgodności przez Bank.
4. Rada Nadzorcza dokonuje corocznej oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej Banku 1-szego i 2-giego poziomu (pierwszej i drugiej linii obrony), w tym corocznej oceny adekwatności i skuteczności funkcji kontroli, komórki do spraw zgodności, co najmniej w oparciu o następujące dokumenty i informacje:
 - a) wyniki kontroli/przeglądów/audytów zewnętrznych realizowane przez upoważnione podmioty, w tym przeglądy zewnętrzne przeprowadzane na zlecenie Rady Nadzorczej Banku,
 - b) wyniki audytów wewnętrznych realizowanych w Banku przez SSOZ,
 - c) wyniki niezależnego monitorowania kluczowych mechanizmów kontrolnych procesów istotnych,
 - d) wyniki badania sprawozdania finansowego przez biegłego rewidenta,
 - e) ocenę BION.

Zarząd

1. Zarząd Banku odpowiada za zaprojektowanie, wprowadzenie oraz zapewnienie we wszystkich jednostkach, komórkach i stanowiskach organizacyjnych Banku funkcjonowania adekwatnego i skutecznego systemu kontroli wewnętrznej, który obejmuje funkcję kontroli, stanowisko ds. ryzyka braku zgodności i komórkę audytu wewnętrznego. W związku z przynależnością MBS w Mikołowie do Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS (SSOZ/ Spółdzielnia), audyt wewnętrzny Banku realizowany jest przez audytorów Spółdzielni w ramach Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS.
2. Zarząd Banku, zgodnie z Polityką zgodności, zapewnia niezależność samodzielnego stanowiska ds. ryzyka braku zgodności oraz środki finansowe, niezbędne do skutecznego wykonywania zadań oraz systematycznego podnoszenia kwalifikacji pracownika zajmującego to stanowisko .
3. Zarząd Banku podejmuje działania mające na celu zapewnienie ciągłości działania systemu kontroli wewnętrznej, w tym właściwej współpracy wszystkich pracowników Banku w ramach funkcji kontroli–oraz

współpracy z samodzielnym stanowiskiem ds. ryzyka braku zgodności, Departamentem Kontroli Wewnętrznej oraz ze Spółdzielnią, w ramach realizacji funkcji audytu wewnętrznego, a także zapewnienie dostępu pracownikom tych komórek do niezbędnych dokumentów źródłowych, w tym zawierających informacje prawnie chronione, w związku z wykonywaniem przez nich obowiązków służbowych.

4. W przypadku wykrycia nieprawidłowości przez system kontroli wewnętrznej, Zarząd Banku podejmuje odpowiednie działania, w celu usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości, w tym określone środki naprawcze i dyscyplinujące.
5. W ramach zapewniania przez system kontroli wewnętrznej przestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz standardów rynkowych, Zarząd Banku:
 - a) odpowiada za efektywne zarządzanie w Banku ryzykiem braku zgodności, rozumianym jako ryzyko skutków nieprzestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz standardów rynkowych;
 - b) odpowiada za opracowanie Polityki Zgodności, zapewnienie jej przestrzegania i składanie Radzie Nadzorczej Banku, działającej również jako Komitet Audytu Uczestnika, raportów w sprawie zarządzania ryzykiem braku zgodności;
 - c) w przypadku wykrycia nieprawidłowości w stosowaniu Polityki Zgodności, Zarząd Banku podejmuje odpowiednie działania, w celu usunięcia tych nieprawidłowości, w tym środki naprawcze lub dyscyplinujące.
6. Zarząd Banku, minimum raz do roku, informuje Radę Nadzorczą Banku o sposobie wykonania zadań, o których mowa w ust. 5,
7. Zarząd Banku informuje Zarząd Spółdzielni o rozpoznaniu istotnych okoliczności, które mogą wpływać na adekwatność lub skuteczność systemu kontroli wewnętrznej Banku lub innych Uczestników SSOZ.

Zarząd i Rada Nadzorcza Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS

1. Zarząd Spółdzielni odpowiada za zaprojektowanie, wprowadzenie oraz zapewnienie funkcjonowania adekwatnego i skutecznego systemu kontroli wewnętrznej Spółdzielni, który obejmuje funkcję audytu wewnętrznego oraz zapewnienie niezależności realizacji tej funkcji.
2. Rada Nadzorcza Spółdzielni dokonuje oceny adekwatności i skuteczności działania w Systemie Ochrony funkcji audytu wewnętrznego.
3. Rada Nadzorcza Spółdzielni monitoruje skuteczność funkcji audytu wewnętrznego w Spółdzielni na podstawie informacji uzyskanych od Zarządu Spółdzielni oraz Pionu Audytu.
4. W uzasadnionych przypadkach Zarząd Spółdzielni lub wyznaczone przez niego osoby mogą uczestniczyć w posiedzeniach organów statutowych MBS w Mikołowie.

Schemat organizacji 3 linii obrony

Funkcjonowanie systemu kontroli wewnętrznej MBS w Mikołowie zorganizowane jest na trzech, niezależnych i wzajemnie uzupełniających się poziomach (zamiennie stosuje się nazwę „trzy linie obrony”):

- 1) pierwszy poziom (pierwsza linia obrony) to zarządzanie ryzykiem w działalności operacyjnej Banku
- 2) drugi poziom (druga linia obrony) to:
 - zarządzanie ryzykiem przez pracowników, na specjalnie powołanych do tego stanowiskach lub w komórkach organizacyjnych – w tym Departament Kontroli Wewnętrznej, niezależnie od operacyjnego zarządzania ryzykiem, o którym mowa w pkt 1),
 - działalność samodzielnego stanowiska ds. ryzyka braku zgodności,
- 3) trzeci poziom (trzecia linia obrony) – audyt wewnętrzny realizowany przez audytorów Spółdzielni w ramach Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS.

Funkcja kontroli

Funkcja kontroli MBS w Mikołowie stanowi element systemu kontroli wewnętrznej, na który składają się wszystkie mechanizmy kontrolne zaimplementowane w procesach funkcjonujących w Banku, niezależne monitorowanie ich przestrzegania oraz raportowanie w ramach funkcji kontroli. Funkcja kontroli obejmuje stanowiska, grupy ludzi lub jednostki organizacyjne odpowiedzialne za realizację zadań przypisanych tej funkcji. W ramach funkcji kontroli wyodrębniono procesy istotne dla Banku, w których wskazane zostały kluczowe mechanizmy funkcji kontroli.

Bank zapewnia dokumentację funkcji kontroli w szczególności przez rejestrowanie każdej operacji, transakcji, produktu i usługi oraz opis systemu, procesu, struktury organizacyjnej oraz opis, w formie matrycy funkcji kontroli,

powiązania celów z procesami w działalności Banku, które przez Bank zostały uznane za istotne oraz kluczowymi mechanizmami kontrolnymi i niezależnym monitorowaniem przestrzegania tych mechanizmów kontrolnych.

Umiejscowienie, zakres zadań, niezależność komórki do spraw zgodności i komórki audytu wewnętrznego,

1. Samodzielne stanowisko ds. ryzyka braku zgodności pełni funkcję komórki ds. zgodności. W strukturze organizacyjnej Banku samodzielne stanowisko ds. ryzyka braku zgodności podlega bezpośrednio Prezesowi Zarządu. Zakres zadań samodzielnego stanowiska ds. ryzyka braku zgodności jest określony w Regulaminie organizacyjnym i w szczególności obejmuje:
 - opracowania regulaminu funkcjonowania komórki do spraw zgodności,
 - przeprowadzania czynności komórki określonych w punktach poniżej na podstawie regulaminu funkcjonowania komórki do spraw zgodności oraz procedur i metodyk;
 - dokumentowania czynności komórki określonych w punktach poniżej,
 - identyfikowania ryzyka braku zgodności, w szczególności przez analizę przepisów prawa, regulacji wewnętrznych banku, standardów rynkowych oraz wyników wewnętrznych postępowań wyjaśniających przeprowadzanych przez komórkę do spraw zgodności;
 - oceny ryzyka braku zgodności przez pomiar lub szacowanie tego ryzyka;
 - projektowania i wprowadzania, bazujących na ocenie ryzyka braku zgodności, mechanizmów kontroli ryzyka braku zgodności;
 - monitorowania wielkości i profilu ryzyka braku zgodności, po zastosowaniu mechanizmów kontroli ryzyka braku zgodności;
 - okresowego przekazywanie raportów w zakresie ryzyka braku zgodności do Zarządu i Rady Nadzorczej.
2. Audyt wewnętrzny realizowany przez audytorów Spółdzielni w ramach Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS.
3. Departament Kontroli Wewnętrznej. W strukturze Banku Zarząd wyodrębnił dodatkowo komórkę ds. kontroli wewnętrznej – Departament Kontroli Wewnętrznej (DKW), pełniącą rolę koordynująco-kontrolną na drugim poziomie – będącą częścią funkcji kontroli. DKW podlega Prezesowi Zarządu Banku. Zakres zadań DKW jest określony w Regulaminie organizacyjnym i w szczególności obejmuje:
 - testowanie przestrzegania mechanizmów kontrolnych poprzez planowe i doraźne kontrole w komórkach organizacyjnych MBS, mające na celu dokonywanie ocen zgodności działania kontrolowanych jednostek i komórek organizacyjnych Banku z obowiązującymi regulacjami zewnętrznymi i wewnętrznymi, a także ocena poprawności stosowania i przestrzegania w kontrolowanych komórkach ustanowionych mechanizmów kontroli wewnętrznej (z wyłączeniem zadań komórki) – ocena skuteczności kontroli funkcjonalnej realizowanej przez poszczególne.
 - coroczny niezależny przegląd polityki wynagrodzeń,
 - dokonywanie analiz niezbędnych do oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej w Banku, w tym ryzyka nieosiągnięcia celów SKW, z wyłączeniem zadań komórki, w oparciu o dane uzyskiwane w wyniku przeprowadzanego testowania (kontroli) oraz dane otrzymywane z systemu sprawozdawczości,
 - bieżące monitorowanie i ocena stopnia realizacji zaleceń pokontrolnych z audytu wewnętrznego dokonywanego przez komórkę audytu wewnętrznego SSOZ,
 - monitorowanie i ocena stopnia realizacji zaleceń pokontrolnych z inspekcji przeprowadzonych przez KNF i inne organy kontrolne w jednostkach i komórkach organizacyjnych Banku,
 - opiniowanie i monitorowanie realizacji planów kontroli związanych z testowaniem przestrzegania mechanizmów kontrolnych przez poszczególne jednostki i komórki organizacyjne Banku (testowaniem poziomym),
 - sygnalizowanie niekorzystnych zjawisk występujących w działalności jednostek i komórek organizacyjnych Banku,

- sporządzanie okresowych sprawozdań z zakresu prowadzonej działalności i przedkładanie ich właściwym organom Banku,
- opracowanie zakresu i harmonogramu przekazywania informacji nadzorczej w ramach BION,
- koordynacja działań kontrolnych, wykonywanych w zakresie wynikającym z Umowy Systemu Ochrony, w tym współpraca z Komórką Audytu Wewnętrznego Spółdzielni, koordynowanie prac związanych z tworzeniem/ aktualizacją matrycy funkcji kontroli.

Zasady corocznej oceny systemu kontroli wewnętrzne dokonywane przez Radę Nadzorczą

1. Kryteria oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej na 1 i 2 poziomie zarządzania ryzykiem, dokonywane przez Radę Nadzorczą Banku, obejmują przynajmniej:
 - ocenę realizacji zatwierdzonych celów strategicznych Banku,
 - osiągnięcie założeń finansowych na dany rok, w tym osiągnięcie minimów wskaźników określonych w Umowie Systemu Ochrony,
 - ocenę zmaterializowania ryzyka reputacji Banku,
 - wyniki testów/kontroli/przeglądów/audytów/ wewnętrznych i zewnętrznych,
 - ilość błędów krytycznych i znaczących, identyfikowanych w ramach niezależnego monitorowania,
 - trend w ilościach skarg Klientów do Rzecznika Finansowego, KNF z uwzględnieniem trendu skarg zasadnych,
 - ilość i kwota strat operacyjnych (trend),
 - przekraczanie limitów ustanowionych przez Bank.
2. Ocena systemu kontroli wewnętrznej w Banku dokonywana przez Radę Nadzorczą Banku jest realizowana w zakresie 1 i 2 linii obrony. Ocena adekwatności i skuteczności 3 linii obrony (audytu wewnętrznego) jest dokonywana przez Radę Nadzorczą SSOZ. Coroczna ocena systemu kontroli wewnętrznej dokonana przez Radę Nadzorczą MBS w Mikołowie w zakresie 1 i 2 linii obrony, przekazywana jest do Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS.

IV. Opis polityki wynagrodzeń, informacja o powołaniu komitetu do spraw wynagrodzeń

1. Polityka wynagrodzeń

- **informacje dotyczące procesu decyzyjnego stosowanego przy ustalaniu polityki w zakresie wynagrodzeń, a także liczbę posiedzeń organizowanych w danym roku obrachunkowym przez organ zarządzający pełniący nadzór nad wynagrodzeniami, w tym – w stosownych przypadkach – informacje na temat składu i zakresu zadań komisji ds. wynagrodzeń, konsultanta zewnętrznego, z którego usług skorzystano przy ustalaniu polityki w zakresie wynagrodzeń, oraz roli odpowiednich zainteresowanych stron**

Proces decyzyjny w obszarze wynagrodzeń jest uregulowany przez następujące dokumenty wewnętrzne:

- 1) Politykę wynagrodzeń,
- 2) Regulamin wynagradzania wraz z załącznikami, do których należy m.in. Regulamin premiowania, określający zasady ustalania, przyznawania i wypłacania wynagrodzeń oraz zasady przyznawania nagród, premii oraz innych świadczeń pracownikom zatrudnionym w Banku,
- 3) Politykę zmiennych składników wynagrodzeń osób pełniących kluczowe funkcje w Banku, uwzględniającą obowiązujące przepisy prawa krajowego i wspólnotowego.

Przy ustalaniu polityki wynagrodzeń nie korzystano z usług konsultanta zewnętrznego, wykorzystano jednak wzorcową dokumentację stosowaną w zrzeszeniu BPS.

Procedury regulujące politykę wynagrodzeń, w tym zmienne składniki wynagrodzeń, zostały wprowadzone zgodnie z obowiązującym w Banku trybem wprowadzania regulacji, uwzględniającym udział komórek Banku odpowiedzialnych za kontrolę wewnętrzną i zarządzanie ryzykiem braku zgodności. Polityki wynagrodzeń

i zmiennych składników wynagrodzeń zostały zatwierdzona przez Radę Nadzorczą Banku. Stosowanie polityki podlega corocznemu przeglądowi wykonywanemu przez komórkę kontroli wewnętrznej, którego wyniki prezentowane są zarówno na posiedzeniu Zarządu, jak i Rady Nadzorczej Banku. W Banku nie powołano komisji ds. wynagrodzeń.

Stosowana w Banku polityka wynagrodzeń wspiera prawidłowe i skuteczne zarządzanie ryzykiem, nie zachęca do podejmowania nadmiernego ryzyka wykraczającego poza zatwierdzony przez radę nadzorczą akceptowalny ogólny poziom ryzyka, wspiera realizację strategii zarządzania bankiem i strategii zarządzania ryzykiem oraz ogranicza konflikt interesów.

- **informacje na temat powiązania między wynagrodzeniem a wynikami**

Polityka wynagrodzeń w Banku jest pochodną osiągniętej efektywności przez pracowników, w tym zatrudnionych na stanowiskach kierowniczych oraz wynagrodzeń kształtujących się na rynku pracy. Pracownicy wywiązujący się prawidłowo z obowiązków, w szczególności realizujący zadania premiovane, wynikające z założeń planu finansowego, mogą otrzymać premię uznaniową, jednak wysokość premii nie jest wyliczana automatycznie w relacji od jakiegokolwiek parametru finansowego, w tym poziomu sprzedaży produktów bankowych. Decyzję o wypłacie premii uznaniowych podejmuje Prezes Zarządu Banku, na wniosek członków Zarządu nadzorujących poszczególne komórki Banku, jeżeli spełnione są warunki brzegowe, przez które rozumie się realizację wybranych założeń ekonomiczno – finansowych ujętych w planie finansowym Banku. Są to:

- 1) zrealizowany poziom wyniku finansowego netto,
- 2) poziom wskaźnika zwrotu z aktywów (ROA netto),
- 3) jakość portfela kredytowego wg wartości bilansowej,
- 4) poziom współczynnika wypłacalności,
- 5) poziom wskaźnika C/I (koszty/dochody),
- 6) najbardziej aktualna ocena globalna nadawana Bankowi przez jednostkę zarządzającą systemem ochrony, w ramach zatwierdzonych zasad oceny sytuacji ekonomiczno – finansowej banków – uczestników systemu ochrony.

W przypadku niepełnej realizacji założeń planu finansowego premia uznaniowa może nie zostać wypłacona. W szczególności zasada ta dotyczy pracowników zaangażowanych w proces kredytowy, których premiovanie jest uzależnione od poziomu szkodowości portfela kredytowego. W stosunku do pracowników zatrudnionych na stanowiskach kierowniczych stosuje się dodatkowe kryteria otrzymania premii, w tym terminowość i jakość wykonywania zadań przez podległe zespoły oraz występowanie zdarzeń generujących ryzyko operacyjne, prawne lub utraty reputacji. Osoby podlegające polityce zmiennych składników wynagrodzeń otrzymują premię w przypadku pozytywnej oceny, obejmującej kryteria finansowe, niefinansowe oraz kryteria dodatkowe określone w polityce. W przypadku negatywnej oceny wypłata premii może zostać wstrzymana. Premia jest wstrzymana również w przypadku spełnienia przesłanki określonej w art. 142 ust. 1 Ustawy Prawo bankowe.

- **najważniejsze informacje na temat cech charakterystycznych systemu wynagrodzeń, w tym informacje na temat kryteriów stosowanych przy pomiarze wyników i korekcie o ryzyko, polityki odrzucania płatności i kryteriów nabywania uprawnień**

Zmienne składniki wynagrodzeń są wypłacane osobom posiadającym istotny wpływ na profil ryzyka w Banku. Wykaz tych osób (kluczowych funkcji) określa Zarząd i zatwierdza Rada Nadzorcza Banku. Identyfikowanie kluczowych funkcji odbywa się na podstawie „Polityki identyfikowania kluczowych funkcji oraz powoływania i odwoływania osób pełniących kluczowe funkcje w Mikołowskim Banku Spółdzielczym w Mikołowie”

Zmienne składniki wynagrodzeń obejmują następujące wynagrodzenia:

- premie przyznawane członkom Zarządu Banku na podstawie uchwały Rady Nadzorczej Banku,
- premie przyznawane przez Zarząd pracownikom pełniącym kluczowe funkcje.

Zmienny składnik wynagrodzenia może być wypłacony nie częściej niż jeden raz na kwartał. Maksymalną wartość zmiennego składnika wynagrodzenia wypłacanego kwartalnie ustala się w kwocie nie wyższej niż 100%

miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego brutto. Zmienny składnik wynagrodzenia jest wypłacany z dołu, w okresach kwartalnych, nie później niż w następnym kwartale po zakończeniu kwartału, którego ocena dotyczy, po uwzględnieniu analizy wyników finansowych osiągniętych przez Bank.

Analizy tej dokonuje Zarząd Banku w stosunku do osób wymienionych w § 3 pkt 4 wskazanej regulacji, a Rada Nadzorcza Banku w zakresie osób pełniących funkcje członków Zarządu. Przyznane osobie pełniącej kluczową funkcją lub członkowi Zarządu, zmienne składniki wynagrodzeń wypłacane są w 50% w formie pieniężnej, natomiast wypłata pozostałej części - 50% odroczonego wynagrodzenia, zostaje zdeponowana na indywidualnym koncie.

W przypadku, gdy kwota całkowitego wynagrodzenia osoby pełniącej kluczową funkcję lub członka Zarządu w poprzednim roku obrotowym przekroczyła 500 tys. zł brutto na dzień jej przyznania, bezpośrednio po przyznaniu wypłacane jest 40% zmiennych składników wynagrodzeń w formie pieniężnej, zaś odroczeniu podlega 60% przyznanego wynagrodzenia, które jest wypłacane w formie pieniężnej po spełnieniu określonych powyżej warunków.

Wypłata części odroczonej nastąpi pod warunkiem uzyskania przez osobę pełniącą kluczową funkcję lub przez członka Zarządu pozytywnej oceny efektów pracy za trzyletni okres oceny zgodnie z zasadami określonymi w Polityce. Ocena efektów pracy każdej osoby pełniącej kluczową funkcję i członków Zarządu, pod kątem wypłaty zmiennych składników wynagrodzeń, odbywa się corocznie, po zakończeniu roku obrachunkowego, a oceny te są brane pod uwagę do oceny efektów pracy za okres trzyletni.

Wypłata części odroczonej następuje corocznie jednorazowo z dołu w terminie do sześciu miesięcy po zakończeniu trzyletniego okresu oceny efektów pracy. Gwarantowane zmienne składniki wynagrodzenia mają charakter wyjątkowy i występują jedynie w momencie nawiązania stosunku pracy lub zawarcia innej umowy stanowiącej podstawę sprawowania funkcji i ograniczają się do pierwszego roku zatrudnienia lub sprawowania funkcji.

Stałe składniki winny stanowić na tyle dużą część wynagrodzenia, aby możliwe było prowadzenie elastycznej polityki zmiennych składników wynagrodzenia, w tym obniżanie lub nie przyznawanie w ogóle zmiennych składników wynagrodzenia.

Łączne wynagrodzenie zmienne przyznawane osobom pełniącym kluczowe funkcje i członkom Zarządu, nie ogranicza zdolności Banku do zwiększania jego bazy kapitałowej.

Wypłata lub realizacja zmiennych składników wynagrodzeń może zostać wstrzymana lub niezrealizowana; w sytuacjach, w których dana osoba:

- a) uczestniczyła w działaniach, których wynikiem były znaczne straty Banku lub była odpowiedzialna za takie działania,
- b) nie spełniła odpowiednich standardów dotyczących rękopisami bezpiecznego i ostrożnego zarządzania Bankiem.

Zmienny składnik wynagrodzenia ma charakter fakultatywny, a brak jego przyznania nie wymaga podania przyczyny. W zależności od wyników indywidualnej oceny efektów pracy osoby pełniącej kluczową funkcję lub członka Zarządu część odroczonego zmiennych składników wynagrodzeń może być przyznana do wypłaty w pełnej wysokości, w części, bądź też osoba pełniąca kluczową funkcję lub członek Zarządu może jej zostać pozbawiony w całości.

Oceny efektów pracy członków Zarządu Banku dokonuje Rada Nadzorcza. Oceny efektów pracy pozostałych osób pełniących kluczowe funkcje w Banku, dokonuje Zarząd Banku.

W przypadku Zarządu ocena obejmuje szereg kryteriów finansowych i niefinansowych, w tym stopień realizacji planów finansowych i długofalowej strategii Banku. Negatywna ocena efektów pracy, oznacza podjęcie decyzji o anulowaniu wypłaty części odroczonego zmiennych składników wynagrodzeń.

- **stosunek stałych składników wynagrodzenia do składników zmiennych, ustalony zgodnie z art. 94 ust. 1 lit. g) dyrektywy 36/2013**

Zgodnie z art. 94 ust. 1 lit g) dyrektywy 36/2013, wynagrodzenie zmienne nie przekracza 100% wynagrodzenia stałego każdej osoby objętej Polityką zmiennych składników wynagrodzeń (osoby pełniące kluczowe funkcje w Banku).

- **informacje na temat kryteriów dotyczących osiągniętych wyników, stanowiących podstawę uprawnień do akcji, opcji na akcje lub zmiennych elementów wynagrodzenia**

Polityka zmiennych składników wynagrodzeń przewiduje, że wypłata zmiennych elementów wynagrodzenia (w formie pieniężnej) może zostać wypłacona po pozytywnej ocenie osoby pełniącej kluczową funkcję. Ocenie podlegają kryteria finansowe, niefinansowe oraz kryteria dodatkowe.

Kryteria finansowe:

1. Ocena efektów pracy obejmuje między innymi zachodzące tendencje oraz realizację przez Bank następujących parametrów ekonomiczno-finansowych Banku:
 - a) zrealizowany poziom wyniku finansowego netto,
 - b) poziom wskaźnika zwrotu z aktywów (ROA netto),
 - c) jakość portfela kredytowego wg wartości bilansowej,
 - d) poziom współczynnika wypłacalności,
 - e) poziom wskaźnika C/I (koszty/dochody),
 - f) najbardziej aktualna ocena globalna nadawana Bankowi przez jednostkę zarządzającą systemem ochrony, w ramach zatwierdzonych zasad oceny sytuacji ekonomiczno – finansowej banków – uczestników systemu ochrony.
2. Ocenie podlegają tendencje i stopień wykonania wymienionych w Polityce wskaźników w odniesieniu do planu finansowego w poszczególnych okresach podlegających ocenie. Zakłada się, że najbardziej aktualna ocena globalna Banku, nie powinna być gorsza niż „B”, gdzie „A” stanowi ocenę najlepszą, zaś „E” najgorszą.
3. Przy ocenie indywidualnych efektów pracy uwzględnia się kryteria finansowe i niefinansowe określone w załączniku do niniejszej Polityki.

Zmienny element wynagrodzenia nie jest wypłacany gdy:

1. którykolwiek z kryteriów finansowych jest zrealizowane na niższym poziomie niż 70 % wartości planowanej z wyłączeniem kryterium dotyczącego współczynnika wypłacalności,
2. współczynnik wypłacalności Banku jest niższy niż zalecany przez organ nadzorczy w którymkolwiek dniu okresu objętego oceną.

Kryteria niefinansowe:

1. Reputacja,
2. Umiejętność zarządzania zasobami ludzkimi,
3. Predyspozycje do zarządzania podległymi komórkami/jednostkami organizacyjnymi Banku,
4. Kwalifikacje i doświadczenie zawodowe,
5. Innowacyjność i efektywność pracy,

Kryteria dodatkowe (oceniane w okresie 3 lat):

1. Prowadzona likwidacja,
2. Postanowienie o upadłości,
3. Otrzymane decyzje administracyjne organów podatkowych lub Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w zakresie prowadzonych postępowań dotyczących ustalenia lub określenia zaległych zobowiązań podatkowych lub ZUS przekraczających kwotę 99.999,99 zł,
4. Otrzymane decyzje administracyjne lub wyroki sądowe, zobowiązujące Bank do zapłaty kwoty przekraczającej 99.999,99 zł,
5. Współczynnik wypłacalności Banku mniejszy niż zalecany przez organ nadzorczy,
6. Wygenerowana roczna strata bilansowa wg stanu na koniec roku obrachunkowego.

- **główne parametry oraz uzasadnienie wszelkiego rodzaju systemu elementów zmiennych i wszelkich innych świadczeń niepieniężnych**

Polityka Banku zakłada możliwość wypłaty zmiennego składnika wynagrodzeń, w przypadku uzyskania pozytywnej oceny przez osoby podlegające polityce zmiennych składników wynagrodzeń, z uwzględnieniem kryteriów oceny wymienionych wyżej (tj. kryteria finansowe, niefinansowe oraz kryteria dodatkowe). Zgodnie z polityką Banku zmienny składnik wynagrodzenia nie może przekroczyć 100% miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego brutto w okresie kwartalnym. Zgodnie z art. 94 ust. 1 lit g) dyrektywy 36/2013, wynagrodzenie zmienne nie przekracza 100% wynagrodzenia stałego każdej osoby.

2. Komitet do spraw wynagrodzeń

Uwzględniając profil, model oraz skalę (rozmiar) prowadzonej działalności, w Mikołowskim Banku Spółdzielczym w Mikołowie nie powołano komisji (komitetu) ds. wynagrodzeń.

V. Informacja o spełnianiu przez członków Rady Nadzorczej i Zarządu wymogów określonych w art. 22aa ustawy Prawo bankowe

1. Zasady, procedury oraz regulacje dotyczące spełniania wymogów przez członków Zarządu i Rady Nadzorczej Banku. Informacje ogólne.

Przyjęte w Banku procedury i regulacje stanowią, że:

- 1) Członkowie Zarządu i Rady Nadzorczej Banku powinni posiadać wiedzę, umiejętności i doświadczenie, odpowiednie do pełnionych przez nich funkcji i powierzonych im obowiązków a oraz dawać rękojmię należytego wykonywania tych obowiązków, a ich reputacja osobista nie może stwarzać zagrożenia dla utraty reputacji Banku;
- 2) Bank przestrzega norm określonych w Zasadach Ładu Korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych, w szczególności iż liczba funkcji członka Zarządu i Rady Nadzorczej pełnionych jednocześnie przez członka Zarządu lub Rady Nadzorczej Banku nie może prowadzić do takiego zaangażowania czasu i nakładu pracy, aby negatywnie wpływać na właściwe wykonywanie pełnionej funkcji przez tę osobę w organie zarządzającym lub nadzorczym i nie może odbywać się z uszczerbkiem dla jakości i efektywności sprawowanej funkcji;
- 3) Członkowie Zarządu i Rady Nadzorczej Banku są obowiązani pełnić swoje funkcje w sposób uczciwy i rzetelny oraz kierować się niezależnością osądu, aby zapewnić skuteczną ocenę i weryfikację podejmowania i wykonania decyzji związanych z bieżącym zarządzaniem Bankiem;
- 4) Bank zapewnia środki niezbędne do przygotowania członków Zarządu i Rady Nadzorczej do pełnienia przez nich funkcji i środki niezbędne do ich szkolenia;
- 5) Przy wyborze kandydatów na członków Zarządu lub Rady Nadzorczej Banku dedykowane do tych czynności organy Banku kierują się przyjętymi przez Zebranie Przedstawicieli Banku Zasadami ładu korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych, na podstawie których wprowadzono:
 - Politykę ocen odpowiedniości kandydatów na członków Zarządu oraz Zarządu i członków Zarządu,
 - Politykę ocen odpowiedniości kandydatów na członków Rady Nadzorczej oraz Rady Nadzorczej i członków Rady Nadzorczej.

2. Liczba stanowisk dyrektorskich zajmowana przez członków organu zarządzającego

Członkowie Zarządu Banku (3 osoby) są jednocześnie dyrektorami Banku przy czym Prezes Zarządu piastuje stanowisko Dyrektora Banku zaś Wiceprezesa – Zastępców Dyrektora Banku.

3. Polityka rekrutacji dotycząca wyboru członków organu zarządzającego oraz rzeczywistego stanu ich wiedzy, umiejętności i wiedzy specjalistycznej

Politykę rekrutacji członków organu zarządzającego w Banku określają:

- 1) Polityka ocen odpowiedniości kandydatów na członków Zarządu oraz Zarządu (in gremio) i członków Zarządu,
- 2) Polityka ocen odpowiedniości kandydatów na członków Rady Nadzorczej oraz Rady Nadzorczej i członków Rady Nadzorczej w Mikołowskim Banku Spółdzielczym w Mikołowie.

Powyższe dokumenty uwzględniają wytyczne Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego w sprawie oceny kwalifikacji członków organu zarządzającego i osób pełniących najważniejsze funkcje (EBA/GL/2012/06 z dnia 22 listopada 2012 roku), Zasady ładu korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych wydane przez Komisję Nadzoru Finansowego Uchwałą numer 218/2014 z dnia 22 lipca 2014 roku, Rekomendację M Komisji Nadzoru Finansowego, Rekomendację Z Komisji Nadzoru Finansowego oraz art. 30 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku - Prawo Bankowe (Dz. U. 2012 r. poz. 1376 ze zm.). Ocena odpowiedniości kandydatów i członków Zarządu oraz Rady Nadzorczej obejmuje:

- ocenę indywidualną, dokonywaną w odniesieniu do każdego kandydata na członka Zarządu lub Rady Nadzorczej oraz członka Zarządu lub Rady Nadzorczej,
- ocenę kolegiąlną, dokonywaną w stosunku do całego składu osobowego Zarządu lub Rady Nadzorczej.

Celem oceny jest stwierdzenie, czy kandydaci na członków lub członkowie Zarządu lub Rady Nadzorczej dają rękojmię ostrożnego i stabilnego zarządzania Bankiem, w tym prowadzenia działalności Banku z zachowaniem bezpieczeństwa powierzonych depozytów, sprawowania swoich funkcji w sposób określony przepisami prawa, posiadania wiedzy i umiejętności niezbędnych do realizacji swoich funkcji oraz czy ich osobista reputacja nie wpłynie negatywnie na reputację Banku. Ocena indywidualna odpowiedniości dokonywana jest w stosunku do:

- kandydata na członka Zarządu (ocena uprzednia) - każdorazowo przed powołaniem członka Zarządu,
- członka Zarządu (ocena następcza) – w trakcie pełnienia funkcji przez członka Zarządu, nie rzadziej niż raz do roku oraz w każdym przypadku, gdy nastąpi zmiana regulacji wewnętrznych lub przepisów prawa określających zakres kwalifikacji wymaganych przy pełnieniu funkcji członka Zarządu lub, gdy zaistnieją fakty lub okoliczności mogące powodować wystąpienie ryzyka utraty reputacji przez Bank na skutek utraty reputacji przez członka Zarządu.

Oceny indywidualne kandydatów na członków Zarządu i członków Zarządu oraz ocena kolegiąlna Zarządu są dokonywane przez Radę Nadzorczą. O wynikach oceny indywidualnej i kolegiąlnej Zarządu Rada Nadzorcza informuje Zebranie Przedstawicieli Banku w sprawozdaniu z działalności Rady Nadzorczej.

Ocena kolegiąlna Rady Nadzorczej jest przeprowadzana przez Przewodniczącego Rady Nadzorczej i jest przyjmowana przez Zebranie Przedstawicieli.

W przypadku oceny negatywnej lub pozytywnej warunkowej podejmowane są czynności w celu wyeliminowania stwierdzonych nieprawidłowości poprzez uczestnictwo w kursach, szkoleniach lub zaniechanie określonych działań.

Dodatkowo, zgodnie z zapisami Polityki zmiennych składników wynagrodzeń osób pełniących kluczowe funkcje w Mikołowskim Banku Spółdzielczym w Mikołowie, Rada Nadzorcza Banku corocznie ocenia efekty pracy poszczególnych Członków Zarządu oraz weryfikuje stan ich zasobu wiadomości, pod kątem umiejętności i wiedzy specjalistycznej, biorąc pod uwagę kryteria, zarówno finansowe, jak i niefinansowe m.in. z obszaru zarządzania ryzykami.

4. Strategia w zakresie zróżnicowania w odniesieniu do wyboru członków organu zarządzającego, jego celów i wszelkich odpowiednich zadań określonych w tej polityce oraz zakresu, w jakim te cele i zadania zostały zrealizowane

Strategia Banku w zakresie zróżnicowania w odniesieniu do wyboru członków organu zarządzającego polega na dążeniu, by w organie zarządzającym zasiadały osoby posiadające odpowiednią wiedzę i doświadczenie zawodowe, a także przymioty charakteru zapewniające prawidłowe wykonywanie powierzonych im obowiązków. W miarę możliwości Bank dąży, by wykształcenie i doświadczenia zawodowe członków organu zarządzającego były zróżnicowane, jednak muszą one korespondować z funkcją wykonywaną w Banku.